

BEHÇET ÇELİK

HERKES KADAR

ÖYKÜ

BEHÇET ÇELİK
HERKES
KADAR

Can Yayınları 1941

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ocak 2011

Bu kitabın 1. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1257-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

BEHÇET ÇELİK HERKES KADAR

ÖYKÜ

Behçet Çelik'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Diken Ucu, 2010

Yazınlızı-İki Deli Derviş, 2011

Düğün Birahanesi, 2011

Gün Ortasında Arzu, 2011

Dünyanın Uğultusu, 2011

BEHÇET ÇELİK, 1968'de Adana'da doğdu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgöl* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı; pek çok dergi ve gazetede öykü, deneme ve çevirileri yayımlandı. 1989 yılında Akademi Kınabevi Öykü Başarı Ödülü'nü kazandı. *Gün Ortasında Arzu* adlı kitabı 2008 Sait Faik Hikâye Armağanı'na layık görüldü. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazyalnızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009) adlı romanı yayımlandı.

Behçet Çelik'in internet adresi:
www.behcetcelik.com

Annem Bilge Çelik ve babam Tuğrul Çelik'e

İçindekiler

Ağbim	13
Herkes Kadar	19
Suskun	23
Üç Yıl Sonra	29
Eski Şarkılar	35
Bunlar Kitaplarda Olur!	43
Biralar Bitti	51
Beni Niye Çağırdılar?	59
Onu Aramamak İçin	67
Otel	73
Hayırlı Vazifeler	79
Tren Elbet Kalkacak	83
Taşınmak	89
Arif'in Firması	95
Boğaz'da Bir Öğle Vakti	101
"Hah!"	107
Arefe Günü	115

AĞBİM

Olmayacak şey, Ağbim aradı akşamüstü. “Akşam size geleceğiz,” dedi, evde miyiz, değil miyiz, sormadan. Niye geleceğini kestirdiğim için sesimi çıkartmadım. Sesi donuktu; hal hatır sorma faslını kısa tutmuş, sesindeki sert ton canımı sıkıyordu. Masamda biriken işleri temizleyecektim o gün, elimi süremedim, çakıldım kaldım öylece. Nicedir, sağda solda, “Kimse ne üzer ne sevindirir beni,” diyor, insan sözünün hep yalan olduğundan dem vuruyordum. Birden, anladım ki her şeye rağmen birisi kalıyormuş, sözleri derinlerden ses getiren.

İş çıkışı alışveriş yaptım. Rakı, çiğköftelik et, meyve, sebze aldım. Bizim semtin pazarı vardı, bir ucundan girip öbüründen çıktım. En sıkıntılı günlerimde içimi rahatlatan renk cümbüşü de çözemedi yüreğimdaki sıkışıklığı. Eve yaklaştıkça gerginliğim artıyordu. Ev, zaten, üç gündür karabasan gibiydi. Allah vere de, Ağbim işi çok büyütmeseydi. Evden içeri girdiğimde, karımın yüzü yine asıktı. Üç gün sonra ilk cümlemi söyledim:

“Ağbimler gelecekmiş.” Üç gün sonra ilk cümlesini söyledi:

“Biliyorum.”

Birbirimize değmeden çalıştık mutfakta. Karımın az önce yıkadığı taze soğanları minik minik doğrarken, Ağ-

bimin bu sorunu çözeceğini düşündüm. Gelmesi yetecekti, belki de. Daha gelmeden birlikte yemek hazırlamaya başladığımıza göre... Üç gündür birlikte bir şeyler yapmak ne kelime, aynı evin içinde birbirimizi görmüyorduk neredeyse.

Sekiz gibi, Ağbimle yengem geldiklerinde, çiğköfteyi yoğurmaya yeni başlamıştım. Bir yandan da kendime bir kadeh rakı doldurmuş, içiyordum; rakı bardağı bulgur ve salça olmuştu. Ağbimin yüzü asıktı, ben gülümse-dim. Onu özlediğimi düşündüm, "Ne demeye daha sık görüşmeyiz ki," diye sordum kendi kendime.

Üçü sofraya oturdular, ben mutfakta kaldım. Yavaş yavaş yoğuruyordum köftenin harcını. Zaman kazanmak mıydı? Belki, Ağbim benimle konuşacaksa, mutfağa gelsin, baş başa konuşalım diyeydi. Gelmedi. Arada sesi geldi salondan.

"Hadi ulan, getir artık köfteyi!"

"Siz başlayın, beni beklemeyin."

Bir yaz, ikimiz birlikte çalışmıştık babamın kebabçı dükkânında. Ben çocukken her yaz çalıştım orada, ama o yaz, Ağbimin uslu durması gerekiyordu. Bir akrabamız fısıldamış bunu babamın kulağına, "Göze batıyor senin oğlan, iyi olmaz," demiş, babam da, göz önünde olsun diye kasaya oturtmuştu Ağbimi. Sıkılırdı, bütün gün pencereden sokağa bakardı. Bir ses olsa irkiliverir, hemen fırlayacak gibi otururdu kasada. Babamın yanında içmez, mutfağa kaçardı; rakısını, sigarasını ben saklardım. Hayrandım bardağı kafaya dikişine, bir de bıyığına. Birkaç senedir olmayan bıyığına.

En yakın arkadaşının vurulduğu gece, "Baba," demişti, "gidiyorum." Gözleri alev alevdi. Babam bir şey diyememiş, aylardır Ağbimin oturduğu sandalyeye çökmüştü. Ağbime kızmıştım o an. Çok değil, iki yıl sonra, sıra arkadaşım, bana tespihini armağan ettiği günün er-

tesinde vurulduğunda, yalnızca Ağbimle konuşmak istemiştim; o ise cezaevindeydi. Günlerce susmuştum.

Yine susuyordum, bambaşka bir nedenle. Yine, "Anlarsa Ağbim anlar beni," diyordum. Korktuğum, bana kızması, bağırması değil, beni anlamamasıydı. Sesi hırçındı beni aradığında. Ne serseriliğimi bırakacaktı, ne kadir kıymet bilmezliğini. Karımı övecekti bana; bilmezmişim gibi...

Köfteleri tabağa özenle dizme işi bitince, masaya oturmamı engelleyecek bir şey kalmamıştı.

Oturur oturmaz, "Eee Ağbi, işler nasıl?" dedim.

Bakışlarıyla kızdı bana. "Sırası mı işin?" der gibiydi.

"İdare eder," dedi. Zamana ve birkaç kadeh rakıya ihtiyacım vardı.

"Kriz sizi etkiledi mi?" diye sordum.

Bu kez bakışları, "Sen adam olmazsın," diyordu.

"Biz İtalya'ya çalışmadığımız için pek etkilenmedik. Geçen sene de, az kalsın Ruslarla ortak olacaktık, iyi ki olmamışsınız."

Sormadığı halde, çalıştığım firmadan, firmanın krizden nasıl etkilendiğinden söz ettim bir süre. Onun şirketinde çalışmadığım için bana kızar mıydı, yıllardır merak ederdim. Bu konu hiç açılmamıştı aramızda. Ne o beni davet etmişti, ne de ben ondan iş istemiştim. İstanbul'a yerleşmeye karar verince, onun eski bir arkadaşının yanında çalışmaya başlamıştım. Onun hatırına işe almışlardı beni. Bazen aklıma esiveren, her şeyi bırakıp çekip gitme arzum, Ağbim arkadaşına karşı mahcup olur diye frenliyordum. Ağbimin yanında çalışsam, hiçbir şey frenleyemezdi beni. İnsan, bir yere yerleşmeye karar verince, demirleri olabildiğince derine atmak istiyor.

Karımla yengem, masadan kalkıp televizyonun karşısına geçmişlerdi. Ağbim, önüne bakmayı bırakıp yüzünü bana çevirdi. Eve geç gelirdi çoğunlukla, ablamın ha-

zırladığı yemeği yerken, bana bakıp göz kırpardı; öyle bakacak sandım. Oysa gülümsemiyor, yanağında bıçak izi gibi duran, kızdı mı adamı ürküten, güldü mü hayran bırakan gamzesini göstermiyordu.

Elimi omzuna attım, sıktım. Başını salladı. Halden anlayan ya da kızan birinin baş sallaması değildi bu; karşı-sındakiyle değil, kendisiyle konuşan birinin hareketiydi.

“Yaptığın doğru değil,” dedi. Yanıt vermedim. Gözlerimi gözlerine dikip baktım.

“Doğru değil,” dedi yeniden. Kaçıran o oldu gözlerini.

Ağbime baktım. “Benim suçum yok, Ağbi,” demek istedim, “ben hâlâ, bana emanet edilen sırları gözüm gibi saklıyorum. Senin silah sakladığın zulayı kimselere söylememiştim. Zeynep’le gizli gizli buluştuğunu da, benden başka kimse bilmez,” demek istiyordum. Cezaevin-den bana yazdığı bir mektup vardı Ağbimin. Arasam, bir yerlerden bulur çıkartırım. En sonuna, “Ona selam söyle,” diye yazmıştı. Daha önce, hiç söylememişti sevdiği biri olduğunu; yine de bildiğimi biliyordu. Güzel kızdı Zeynep. İri, siyah gözleri vardı. Günlerce yolunu beklemiştim. Bir sabah, pazara giderken yalnız yakalamış, önüne çıkmış, “Merhaba,” demiştim. Yüzü gözü ışımişti beni görünce. Ağbimin kardeşi olmaktan gurur duymuştum, bir kez daha. “Ağbimin selamı var,” demiştim. Yüzü kızarmıştı. “Sen de söyle,” deyip hızla uzaklaşmıştı. Şimdi nerededir Zeynep?

Ağbim sustukça terliyordum. Rakı da bir terletir ki beni.

“Acısı nasıl olmuş, Ağbi, köftenin?”

“Güzel.” Tek kelime. Tek kelime susmaktan daha kötü. Susan birinin konuşmak istemediğini düşünebilir insan. Tek kelimelik yanıtın anlamıysa çok açık: “Konuşma! Sus!”

O susuyordu, ben sarhoş oluyordum. “N’olur konuş, Ağbi,” diye yalvarıyordum içimden. “Susma böyle. Al ifademi. Bağır çağır. Sana yalan söylemeyeceğim, söyleyemem ki. Karıma söyledimse, kırılmasın, üzülmesin diyeydi. Bir tuhaf oldu insanlar, Ağbi. Biri tutmuş, bizimkine yetiştirmiş hemen. Beni başkasıyla görenler varmış. ‘Kimmiş?’ dedim, ‘Birisi görmüş işte,’ dedi. Otelin resepsiyonundaki adamı gözüm tutmamıştı. O olmasın? Ne vardı adamla tartışacak? Böyle bir kahpelik yapacağını nereden bilebilirdim ki...”

Keşke yengemle geleceklerine yalnız buluşsaydık. Susmayıp konuşurduk belki. Babamdan, anamdan, Zeynep’ten, eski günlerden, bugünden. Ona sevgilimi anlattırdım, karımı da hâlâ çok sevdiğimi söyledim. Bu durumu arkadaşlarımın tuhaf bulduklarını, “Kendini kandırabilirsin, ama biz yemeyiz,” dedikleri zaman, “Ağbim beni anlar, onunla hücrelerimizde aynı, tuhaf şifre var,” diyerek kendimi avuttuğumu anlatırdım.

“Susmasana Ağbi. Anlatsana, senin yüreğin de benzer mi benimkine? Sağ yanıma yatsam biri, soluma yatsam öteki düşüyor aklıma. Hangisi yanımda değilse, onu özlüyorum. Biliyorum, sen de benim gibisin. Bizde bir şey eksik ya da fazla... ne bileyim?”

Ağbim, eminim, içimden geçenleri bilir. O akşam da, duyuyordu söylediklerimi, ama beni cezalandırmak için konuşmuyordu.

Gece yarısına kadar kaldılar. Ağbimle içtik, çok içtik, yine de konuşmadık. Yüzü bile gevşememişti. Sanki ağlayacaktı gevşese. Taş gibi bir yüzle oturdu, içti.

Kalkarlarken, “Aile mühim, aile,” dedi. Kapıda onları geçiriyorduk, korka korka karımın elini tuttum, kaçırarak sandığım eli ter içindeydi. Ağbim susarak, bizi barıştırmıştı. Gelmesi yetmişti. Minnettar gözlerle Ağbime bakıyordum. Karımın elini bırakmamış, kuvvetle sıkı-

yordum ki yengemin Ağbime bakışını gördüm; hınç vardı gözlerinde, görmezden geldim. Sımsıkı sarılmak istedim, o an Ağbime. Onun gibi susmayı, susarak adamı avutmayı bilmesem de, dokunmayı bilirdim.

Olmadı, “Eyvallah,” deyip çıkıverdi kapıdan.

HERKES KADAR

Zaten pek bir şey yemiyordum, hepten kaldırdım öğle yemeklerini. Öğle tatillerinde eve gitmiyor, dairede, devletin bana verdiği odanın penceresinden kasabaya bakıyorum; çay ve sigara içerken. Odamın penceresinden görünen yegâne yeşillığe, lisenin bahçesindeki ağaca, tek tük geçen mobiletlere, hepsi tek katlı, doğanın ve güneşin sarısı yetmezmiş gibi sarıya boyanmış evlere her baktığımda aklıma fakültenin bahçesi geliyor. Derslerle ilgisi olmayan, çay içen, tartışan, fısır fısır dernekteki çatışmalardan konuşan, kitap, gazete, bildiri okuyan, öpüşen, koklaşan yüzlerce yüz arasında bir tanesi iyice belirginleşiyor. Günlerdir adını anımsayamadığım, ufak tefek bir kız, “Merak ediyorum,” diyor, “üç beş yıl sonra, nerede, ne durumda olacağız?”

Bunu birkaç kez sorduğunu anımsıyorum. Son sınıfta olmalıyız. Son sınıfa gelmeden, insanın aklına kolay kolay üç beş yıl sonrası gelmez. Hoş, benim o zaman da yoktu. Olsaydı n’olurdu? Bir şeyleri değiştirebilir miydim?

Ancak bugün, aradan o üç beş yıl geçtikten sonra, bu çöl görüntüsüne bakarken o soruyu soruyorum:

“Üç beş yıl sonra, nerede, ne durumda olacağım?” Hiçbir yanıtlım yok. Hiçbir beklentim... Keşke, diyorum

bazen, keşke beklediğim bir şeyler olsa. Gelmesini beklediğim biri, olmasını beklediğim olay... Gelmeyeceğini, olmayacağını bilsem de beklesem.

Oysa uzaklarda bir yerde, anımsadıkça beni bulduğum andan, bu çöl görüntüsünden kurtaran bir kadın var. Onu da beklemiyorum. Aklıma geldikçe bir sigara yakıyorum, o kadar. Geceyse, uyku tutmamışsa, bir, iki, üç... Peşinden öksürük. Karım, "Az iç şunu," diyor. Kalkıp salona geçiyorum.

Her seferinde karımın ürkek bakışları. O bakışlardan sonra sigara da kesmiyor. Evde ne bulursam, rakı, bira, cin... Sabahları yataktan çıkmak daha da zorlaşıyor. Oğlum bile gelse.

"Hiç uyuyamadım oğlum," demek kâr etmiyor.

"Uyusaydın," diyor kopil.

Sonunda bu sabah ona da bağırdım. Ne çok ağladı. İleride "babamın bana bağırdığı ilk gün" diye mi anımsayacak bu sabahı?

Selo'ya karımın hamile olduğunu söylediğimde, "Senden baba mı olur lan?" demişti. "Neden olmasın?" demiştim. "Herkes kadar benden de olur."

Evet! "Herkes kadar." Oğluna bağıırıp çağırın herkes kadar babayım ben de.

Oğlanın hali, okulun bahçesini anımsamaktan, o günleri anımsayarak çöle bakan kendi halimi düşünmekten daha çok üzüyor beni. Annesi de hırçın son günlerde. Bana ya da oğlana bağırmamak için kendisini zor tutuyor. Bizim oğlan da anında kavırıyor gerginlikleri. Bazen bu kadar zeki olmasaydı, diyorum.

Karıma anlatmasa mıydım? Olamazdı ki! Rahat değildim. Döndükten sonra her an onu düşünmeseydim, yaşadıklarım için, "macera" diyebilseydim, belki de anlatmazdım. Ama şimdi hiçbir şey diyemiyorum. Ne aşk, ne tutku, ne başka bir şey...

Tayin işleriyle ilgilenmek için umutsuzca Ankara'ya giderken aklımda böyle bir şey yoktu. Tek derdim Selo'yla bir yerlere gidip kafa çekmekti. Selo'nun sıkça gittiği bir yere gitmiştik. Selo gençten bir kadına selam vermişti; konuşturlarken kadının yüzüne bile bakmamış, barı doldurmuş öbür insanları seyretmeyi seçmiştim. Her rastladığımızda selam vermeden geçemediğimiz, ama konuşacak pek bir şey de bulamadığımız arkadaşlardan biri sanmış, hatta Selo'nun "İstersen bizimle otur," demesine bozulmuştum.

Selo bizi tanıştıınca, gözlerimin içine bakarak, pek sık yanıtladığım sorulardan birkaçını sormuştu. İşimi, kasabamı. "Kör itin öldüğü yerlerden biri," deyince de, kör itin öldüğü yerde neler yaptığımı... Selo, onun benimle ilgilenmesinden rahatsız olduğu için mi, bilmiyorum, karımın nasıl olduğunu sormuştu.

Nedense dilim açıldı. Karımla son bir yıldır yaşadıklarımızı, tayinimizin "kör itin öldüğü yere" çıktığını, yalnızlaştıkça uzaklaştığımızı anlattım. Ben anlattıkça azalmayan ilgisiyle yeni sorular soruyordu. Sorduğu sorular da, karımla ilgili varsayımları da, o kadar yakından bir yerlerden geliyordu ki bir an onun da evli olduğunu, kocasıyla uzak bir kasabada benzer bir yalnızlığı yaşadıklarını düşünmüştüm. Bunu söylediğimde tatlı tatlı gülümsemiş, "Bekârim ve bu anlamsız şehirde yaşıyorum," demişti.

O gecenin sabahında, aynı yatakta uyanmaktan şaşkın, bende ne bulduğunu sormuştum.

"İçtendin dün akşam," demişti.

İçtendim. Özellikle bardan çıkıp yağmurda yürürken, yol kenarındaki birikintiye basmaması için elinden tutup kaldırıma çektiğimde, ona sarılırken. Çoktandır tanıdığım biri gibiydi. Anımsadıkça şaşıyorum.

Selo ne gülümsemiş ne kızmıştı. Şaşkınlık bile yoktu bakışlarında. Selo'yu mu arasam? Şakalaşsak, gülsek,

küfürleşsek rahatlar mıyım? Sanmam, bir de Selo özlemi biner üstüme. Uzaktaki kadını, karımla eski günlerimizi özlemek yetiyor zaten.

Annesi oğlanı alıp geldiğinde onunla oynamalı. Yoksa elim yine buzdolabının kapağına gidecek. Rakıyı, soğuk suyu alıp kurulacağım televizyonun karşısına. Kanallar arasında müzik programları arayacağım. Uzaktaki kadına benzeyen bir popçu var, onun berbat, ama bana olağanüstü güzel gelen şarkılarına rastlamaya çalışacağım.

Konu ne zaman açılrsa, her seferinde konuyu açan karım zaten, ötekine karşı ne duyduğumu soruyor.

“Bilmiyorum,” diyorum. “Ne önemi var? Diyelim ki tutku ya da aşk. Ne bileyim... Şehvet, şefkat... Bir anlamı var mı, şu ya da bu demenin? Ne değişir öyle ya da böyle olsa?”

“Değişir tabii,” diyor ağlayarak.

“Konuşmayalım bu konuyu, unutalım,” diyorum.

“Sen unutmuyorsun ki!” diyor. Gece sigaralarımı, bazı türkülerini dinlerken teybin sesini açtığımı anımsatıyor. Kızıyorum.

“Telefonumuz dinleniyor diye kızmayacağım artık. Asıl polis evde takip ediyor beni,” diyorum. Kederi öfkeye dönüyor. Bardağımda ne varsa sonuna kadar içiyorum.

Bazı geceler gülünç oluyoruz. Böyle bir kavganın ardından karım da içki dolduruyor kendisine. Birlikte içen iki arkadaş, iki sevgili gibi berjer koltuklarda karşılıklı içiyoruz. Birbirimize bakmamaya çalışarak. Yine de, bir zamanlar bir bardak birayı bitiremeyen karımın rakıyı bardak bardak içişi hoşuma gidiyor. Okuldaki halleri geliyor gözümün önüne. Söyleyecek çok söz varken; “Tuzlu fıstık kaldı mı?” diye soruyorum.

“Git al,” diyor, “mutfaktaki dolapta olacak.”

Kalkıp alıyorum.

SUSKUN

Onu son gördüğümde üzümler sonbahar güneşiyle ballanmış, incirler insanı baştan çıkaran bir edayla yarılmaya başlamıştı. Köylüler, sepetler dolusu yerli biberden acı yeşili tepeler yaratmışlardı. Ben bunları otobüsle geçtiğim kasabalarda görmüştüm.

Öğle sonrasının güneşi, denizi ılık oyunlarına boğmuştu; mavi değil ılık rengiydi deniz. O parıltıların yanıp yanıp söndüğü yerden denize girsek, üşümezdik, oysa biz çıplak ayaklarımızla sahilde yürüyorduk. Durgundu.

“Uçarı mısın eskisi gibi?” dedim.

“Sanmıyorum,” dedi, “büyüdüm galiba.”

Yan gözle baktım, muzip bir biçimde kahkaha atabilir, “Seni kandırdım,” diyebilirdi, demedi. Onu mu özlemiştim; o uçarı hallerini mi? Hep böyle susacaksak, ne demeye gelmiştim yanına; ben hep susuyordum zaten. Kendimi ve onu zorlamam gerekecekti, geldiğim şehirde yaptığım gibi, oysa su gibi akan sohbetleri özlemiştim.

Göz kırpıp ağzımın sol yanını yamultarak, “Hadi, hadi,” dedim, “yeme beni, bilmiyor muyuz senin en durmuş halin...”

Yüzünde bir sıkıntı dalgası gördüğümü sanıp yarım bıraktım cümlemi. Kâfir, anlamıştı konuşmak için kendi-

mi zorladığımı. O an canım ayçiçeği çekti, çıt çıt yiye yiye yürüseydik, çok uzaklarda kalan, çocukluğumuzun şehrinde yaptığımız gibi. Değil çerez satan bir satıcı, çok az insan vardı sahilde. Çoğu kasabalı gençlerdi, esmer, küfür gibi delikanlılar; yabancıların işgali sona erince sahil onlara kalmış olmalıydı. Yürürken birkaçıyla selamlaşmıştı.

“Bayağı buralı olmuşsun,” dedim.

“Eh işte haliyle.”

Oturmayı önerdim, oturduk. Bir sigara yaktı, ben de çakıltaşları atmaya başladım denize. Bir ara göz göze geldik, gülümsedik birbirimize, geçmiş yılların hatırına.

“Ben gelmesem ne yapacaktın bugün?”

“Kahveye gider kâğıt oynardım.”

“Gidelim o zaman.”

‘Seni rahatsız etmek istemem,’ mesajını mı vermeye çalışıyordum. Bir an tiksindim yapaylığımdan, onun boğazına sarılmayışımdan, hesap sormayışımdan, “Ne lan bu hal?” demeyişimden. İçimden, “Büyümüş,” dedim alayla; ıslıkla “uyumuş da büyümüş, ninni”yi çalmaya başladım. Cepheden olmasa da, stratejik bir saldırıydı. İnsanların en çok kendilerine yakıştırdıkları sıfatlarıyla dalga geçmez miydik?

Islığım ona başka bir şey çağırıyordu. Bir piyanistten söz etti, tuhaf sesler çıkarıyormuş piyano çalarken, doyuma ulaşıyormuş sanki, akşam evde bana da dinletecekmiş.

Sonunda mahremiyetini, köşesinden de olsa bana açmıştı. Evi, sevdiği piyanist ve onun piyano çalarken çıkarttığı tuhaf sesler.

Kahvede tavlaya oturduk. İlk birkaç oyun sessiz gitti. Zarlar, neyse ki kâh inanılmaz bir uyumla, kâh saçma sapan bir eşleşmeyle geliyordu; ya kızıyor ya gülüyorduk. Çocuklaşıyor muyduk ne, “pencüse”ler, “dörtcılar” arasında? Üç parti oynadık. Zarlar ve oyun dışında

tek kelime konuşmadan. Yalnızca güneş oturduğumuz masaya vurunca, masa değiştirip değiştirmemeyi önerdi. “Boş ver,” dedim, terlemek hoşuma gidiyordu, zehirlerini atıyordum bedenimin.

İki-bir o kazandı. Başta kesişmemiştik, ama biralar benden olacaktı. Evde mi, dışarıda mı içmek istediğimi sordu. Seçimi ona bıraktım.

“Evde başlayalım bir,” dedi. İçim ısınıverdi, uzun bir gece tasarlıyordu demek, eskiden olduğu gibi.

Evini, geldiğimde şöyle bir görmüştüm. Yarım saat oturmuş, birer sade kahve içip dışarı çıkmıştık. Geri döndüğümüzde akşamüstü serinliği çıkmış, güneş de batmadan son ve koyu turunculuğunu yerkürenin bu kısmına sunmuştu. Ev çok sevimli görünmüştü gözüme. Beni salonu dolduran kitap ve kasetleriyle bırakıp mutfığa geçti. Okuma zevkinin de, müzik zevkinin de değiştiği kolayca anlaşılıyordu. Hiç görmediğim kitaplar, hiç dinlemediğim şarkıcıların kasetleri vardı raflarda. Kitaplıktan çekip aldığım ilk kitabın iç kapağında imzamı görünce gülümsedim. Kim aldı diye merak eder dururdum o kitabı. Yıllar önce ona kaydedip gönderdiğim bir kaseti koydum müzik setine. Bunca değişik ve yeni ismin arasında, benden izler taşıyan şeylerin atılmamış olması hoşuma gitti. Kaygılarım boştu.

Balkonu iki kişilikti. Oldum olası yetenekli olduğu yemek yapmada yine hünerini göstermiş, yarım saatte birkaç çeşit meze hazırlamıştı. En çok, “uyduruk meze” dediği, yoğurt, zeytinyağı ve envai tür baharatla yaptığı mezeyi görünce sevindim. Ona sık sık yaptırırdım. “Ulan,” derdi, “dünyanın en basit işi bunu yapmak.” Kızardı mutfaktaki tembelliğime. Uyduruk mezeyi görünce birayı rakıya çevirmeyi önerdim.

“Önce serin serin birer bira alalım hele,” dedi. Dayanamadım.

“Hakkaten büyümüşsün lan,” dedim, “babam gibi konuştun şimdi.”

“Sahi ya, sormadım, onlar nasıl?”

“İyiler. Ya seninkiler?”

“Onlar da. Ağustosta iki hafta yanıma geldiler. Babam deli oldu. Bilirsin, emekli olunca köye yerleşmeyi kuruyordu. Bu yaşta onun fantezisini çalmama çok bozuldu.”

“Ödip’in intikamı,” dedim, güldük.

Benim koyduğum kaset bitince, sözünü ettiği piyanistin kasetini koydu. Sesini iyice açtı. Yine sustuk. Adamın müziği denizden gelen esintiyle birleşti akşamın karanlığında.

Göz göze gelip gülümsedik yine. Tuhaf bir sessizlikti bu. Tuhaf, biraz da gülünç. Yıllar önce, bir araya geldikçe bir noktada susup kaldığımız bir kız vardı. En sonunda yatmış ve suskunluğu bozmuştuk. Bunu hatırlatırsam, gülebilir, şakalaşabilirdik, ama onun sessizliği bozmayışına saygı duyuyordum; kim bilir belki de şakama gülmemesinden, “Ya... ya...” deyip geçiştirmesinden korktum.

Oysa sevgilisi olup olmadığını, neler okuduğunu, burayı sevip sevmediğini, İstanbul’u özleyip özlemediğini sorabilirdim, bir türlü dilim varmıyordu.

Rakı faslına geçtik. Kırmızı biber patlatmıştı fırında; gizemli bir koku yayılıyordu biberin yanık sırtından. Becerikli elleriyle biberlerin kararmış kabuklarını soyup tabağıma koyuyordu. Tanrım, ne ehlikeyf bir adamdı bu. O eski espri geldi aklıma.

“Kız olsam, senden başkasıyla evlenmezdim,” dedim.

“Kız olsan, benim bu hallerim batardı sana,” derdi.

Neyse ki o akşam balkona hiç girmemesi gerekenleri çağırılmamış, buyur etmemiştik. Siyaset-mafya ilişkisinden, dünyanın en saçma kararlarını veren mahkeme-

lerden, eski, ortak tanıdıklarımızdan, yaptıkları işlerden, kazandıkları paralardan konuşmamıştık.

Gün karardı, yıldızlar geçit resmine başladılar. İçlerinden birini gösterdi.

“Bazen yalnızlığımı bu yıldızın aldığını düşünüyorum,” dedi. Rakı bardağını bir yıldıza bir bana doğru kaldırdı, sonra hızla ağzına götürdü. Çatalına batırdığı ekmeği “uyduruk meze”ye bulayıp ağzına attı, yavaş yavaş çiğnedi.

“Çocukken seçmiştim o yıldızı.”

Şaşırmıştım; çocukluk arkadaşımın, yıllardır böyle sine önem verdiği bir yıldızı olduğunu, bu yıldızın benim de tepemde salınan gökyüzünde hemen her gece görüldüğünü yeni öğreniyordum.

“Benimkisi sıradan bir çocukluktu,” dedim. “Gökler çok ilgimi çekmezdi, ama benim de hayali bir arkadaşım vardı.”

Dilimin ucuna, “Sana benzerdi,” demek gelmiş, ama tutmuştum çenemi. Bu sır da bana kalmalıydı.

Hâlâ yıldızına bakıyordu, öyle içten, öyle sevecen. Karısı olsam, kıskanır, kavga çıkarırdım. “Bana bir kez olsun böyle bakmadın,” diyerek.

Sonra uykumuz geldi. Balkona çekidüzen verdik, bana salonda yatak hazırladı. Müzik setine çok eski bir kaset koydu. Ben soyunup yatağa girdim, o başucumdaki koltukta oturuyordu. Teypte iki kardeş şarkıcı kalplerini sokağa atamayacaklarından söz ediyorlardı.

Bir sigara içimi oturacaktı, eski huyuydu bu.

“Biliyor musun?” dedi. “Ne zaman kafama sorular üşüşse, benzer soruların senin de kafanı karıştırdığını düşünürüm.”

Sitem miydi bu, sitayiş mi?

Eski uçarı haliyle gülümseyerek, “Yanılmadığımı anladım bugün,” dedi ve ışığı kapatıp çıktı.

Şimdi kış. Uzun, karanlık gecelerde, geri dönerken bana armağan ettiği kaseti dinliyor, pencereden görünebildiği kadarıyla gökyüzüne bakıyorum. Böyle havalarda yıldız mıldız görünmüyor gökte. Yine de sık sık onu özlediğimi anlıyorum. Közlenmiş biber kokuyor gökyüzü ya da ballı incir. “Yaz gelsin,” diyorum.

ÜÇ YIL SONRA

Aradan yıllar geçti; üçümüz üç ayrı şehirdeyiz artık. Birbirimizi tanıdığımız, günleri, geceleri birlikte geçirdiğimiz şehirde kalmak bana düştü. Onlar güneye indiler. Güneyin birbirine uzak iki ayrı şehrine. Üçümüzün de eli kalem tuttuğu, birbirimizi sık sık andığımız ve kendimizi başkalarına anlatmaktan delicesine zevk aldığımız halde mektuplaşmıyoruz. Bazen Uzun şiir yazıp gönderir; mor kalemle, özene bezene yazdığı şiirlerden birini. Sonra aylarca yanıt yazmadığımız için sitem eder. Çi-roz'la ben bir yerlerden para bulup internete bağlanmayı bekliyoruz. O zaman neler neler yazıp göndereceğiz birbirimize.

Böyle olacağı baştan belliydi aslında. Akşamüstleri buluşurduk en fazla. Ben buluştuğumuz çay bahçesinde oturmak isterdim; onlar en fazla yarım saat oturabilirlerdi. Yürümeli, hareket etmeliydiler. Uzun, günbatımını görmek isterdi, Çi-roz'un aklı akşam ne yiyeceğimizde, daha doğrusu ne içeceğimizde olurdu. Daha fazla oturmamak konusunda anlaşır, beni de sürüklerlerdi. Ne miskinliğim kalırdı, ne tembelliğim... Gidecekleri, uzun süre bir şehirde kalmayacakları belliydi, ama böyle bir gidiş, her aklıma geldiğinde şaşırtıyor beni. Yalnızca gitmek konusunda değil, pek çok konuda iyi anlaşır, geceler

boyu süren, lise münazaralarından farkı olmayan, ama üçümüzü de pek eğlendiren tartışmalarımızda sürekli bana karşı tek vücut olurlardı. Şimdiyse görüşmüyorlarmış. İkisi de birbirinden şikâyetçi. Benimle seyrek de olsa görüşürlerken, birbirlerini aramamaları tuhaf geliyor bana. Bazen benimle görüşmelerinin de bütünüyle coğrafi olduğunu düşünüyorum. Ben de bu şehri terk etseydim, görüşmezdik belki.

Bazı akşamüstleri kıyıya iniyorum. Gözlerim onları arıyor, göremeyeceğimi bile bile. Sağa sola bakınıyorum, en azından bizim bir zamanlar yaptığımız gibi, gelip geçene bakıp homurdananlar var mı diye. Kimse kimsenin farkında olmuyor. Oysa biz huysuz ihtiyarlar gibiydik. Kiminin sakalı, kiminin elini sevgilisinin omzuna atışı batardı bize. Uzaktan tanıyor, hakkında üç beş şey biliyorsak, o adamı ya da kadını her gördüğümüzde aynı şeyleri konuşurduk, bıkıp usanmadan. Hele eli kalem tutan biriye, bir yerlerde yazdığı üç beş satırı okumuşsak, ağzıyla kuş tutsa bize kendisini bağışlatamazdı. Şiir yazdığını duyduğumuz sakallı bir genç vardı, dergilerde okuduğumuz şiirlerinden hiçbir şey anlamamıştık. Onun sağa sola, imge arar gibi baktığını, bakışını, sigara içişini, çay bardağını tutuşunu imge olmak üzere tasarladığını düşünürdük.

Çocuk, bir akşam, buralardaki kızlı erkekli gidilebi- len az sayıdaki birahanelerden birinde arka masamıza düşmüştü. Gece boyunca, nasıl olur da kavga çıkartırız diye kafa yormuştuk. Aslında kolay şeydir. "Bir şey mi dedin birader?" dersin, biraz sert bir sesle. Karşındaki her koşulda bu sertlikten etkilenir, onun da sesi, "Hayır," derken sert çıkar. Kendini haklı göstermek istiyorsan, "Bağırma lan," der, öyle vurursun. Ama bu bize yakışmazdı. Kolay bir yoldu, daha inceliklisini bulmamız gerekirdi. Bulamamıştık. Eve döndüğümüzde birbirimize girmiş,

birbirimizi suçlamıştık. Benim korkaklığımdan, Çiroz'un mükemmeliyetçiliğinden dem vurmuştuk. Aslında üçümüz de gerçek nedeni biliyorduk. Canımız kavga etmek istemiyor, kavga etmek üzerine konuşmak istiyordu. Böyle bir yaşam tarzı yaratmıştık. Konuşa konuşa...

O şairi de pek görmüyorum artık. Ünlenmiş olsa gerek, kıyıda ki çay bahçelerine uğramıyor. O günlerde, hemen her akşamüstü gördüklerimizin çoğunu artık görmüyorum. Hoş ben de eskisi kadar sık gitmiyorum. Gidince de uzun süre oturamıyorum. Homurdanmadığın zaman, o kötü çayları içmek bir şeye benzemiyor. Bazen tam Çiroz'un diline takılacak birini görüyorum. İçimdeki Çiroz söylenmeye başlıyor, sonra Uzun katılıyor ona. Hakkında söylenenlerden habersiz olan zavallıyı savunmak bana düşüyor. Tartışmazsak tadı olmaz çünkü. Uzun, bana kızıyor, "Herkesi savunmasan olmaz!" diyor. Bilmiyor ki ikisinin de içimde söylenip durduklarını, bir başlarsam üç kişilik söyleneceğimi.

Bizi kimse kolay kolay anlamazdı, ama en çok sevgililerimiz kızardı. Bütününüyle tartışmaya dayalı bir arkadaşlık gibi görünürdü dışarıdan. Bazen biz de sıkılırdık.

"Şu üslubu bırakalım beyler," derdi Çiroz.

"Hakikaten ya. Oturup adam gibi şeyler yapalım."

"Ne yapalım?"

Bu soru sorulunca tartışma yeniden başlardı. Ne yapsaydık ki? İşsizdik, parasızdık, sıkılıyorduk.

Bir gün oyun bitti. Nasıl oldu ben anlamadım. Bazıları, "Büyüdünüz," diyorlar. Ayağımız yere basmışmış, kimseyi beğenmezdik ya, artık o beğenmediklerimize benzemişiz. Bu açıklama bana yetmiyor. Nedeniyle, niçiniyle çok ilgili de değilim. Geceler boyu süren, hakarete varan tartışmaların sonunda benim muhalefetime karşın demlenen çayı, Uzun'un, "Beyler, bu sonuncusu sizin için," deyip seçtiği şarkıyı dinlerken yudumladığımızı

anımsayınca, içine düştüğümüz bu sessizliği anlayamıyorum o kadar. Anlamıyorum, ama bunu da sorun etmiyorum. Tartışırken, sıkıştığımız zaman imdadımıza aspirin gibi yetişen cümleyi mırıldanıyorum.

“O öyle olduğu için, bu da böyle oluyor.”

Uzun’la aynı okuldaydık, derse girmek yerine arka bahçede çimlere uzanmayı seçtiğimiz bir gün, birisinden duymuş ve pek sevmiştik bu cümleyi. Çok sonra bu sözü Çiroz’a söylediğimizde, gülerek, “İşte diyalektik bu,” demişti. Evet, o öyle olduğu için bu da böyle oldu, hepsi bu.

Birazdan o eski çay bahçelerinden birine gideceğim. Neredeyse üç yıl sonra üçümüz buluşacağız. Birbirlerinden habersiz buraya gelmeye karar vermişler. Çiroz’un işi varmış, Uzun’un da bir yakını hastaymış. İkisi de, ötekinin burada olmasına şaşırды. Sevindiler herhalde. Öyle olmasını istiyorum; aksi halde, bu akşam işim zor. Gece-ler boyu çok tartıştık, ama ciddi bir kapışmaya hazır değilim. Bazı şeylerin provasası olmuyor. Hem bir an önce yanlarına gitmek istiyorum, hem de yanlarına hiç uğramamak, onları baş başa bırakmak geçiyor aklımdan. Birbirleri hakkında neler söylediklerini bilmesem... Bazen o kadar sert konuştu ki ikisi de. İkisini de savundum; her zaman yaptığım gibi. İkisini de ikna edemedim.

Bazı konulara girmezsek, sorunsuz, hatta güzel bir akşam olabilir. Siyasetten ve aşktan konuşmamalıyız. Ne konuşacağız peki? Benimle uğraşırlar belki de. İyi olur. Kendi aralarında anlaşılamasalar da, siyasette ve aşкта, bana karşı her zaman uzlaşırlar. Belki de gündelik şeylerden konuşurlar, işten, güçten. Kendimi kandırıyorum. Er ya da geç kapışacaklar. Uzun’un partisi, Çiroz’un karısı, Uzun’un sevgilisi... Uyutmazlar da adamı, sabahı edeceğiz gene.

İkisine de, “Akşamüstü saat beş suları / İyidir bera-

ber olmamız,” dedim. Saat tam beş. Daha yarım saatlik yolum var. Telaşım azaldı. Nasılsa buluşmuştur ikisi, beni en çok tedirgin eden o ilk an geçmiştir. Oh! Trafik de tı-kandı; biraz daha gecikeceğim. İhanetimi bilseler, ikisi de kızar bana. Onları baş başa bıraktığım için değil. Oldum olası, kaçaklığım batar onlara. Hiç mi gitmesem? Nasılsa Çiroz anahtarın yerini biliyor. Gitmezsem, bir ömür birbirlerine kızmazlar artık, bana duyacakları kızgınlık öne geçer. Bir yandan da neler olacağını merak ediyorum. Ne diyecekler birbirlerine? Biri elini ötekinin omzuna atacak mı?

Üç yıl önceki gibi cıvıl cıvıldır kıyı. Vapur yanaşıyor-dur. Eski bir oyunumuz vardı: Vapurdan kim inecek? Kaç gün boyunca vapurdan eski bir sevgilinin, sevdiği-miz bir dostumuzun inmesini beklemiştik. Kendimizi oyuna kaptırıp ayakkabılarımızı boyatmıştık. Kızcağızın karşısına tozlu şeylerle çıkacak değildik ya. Uzun, güneş gözlüğünü takmış, Çiroz, çekiştire çekiştire bıyığını dü-zeltmişti. Ben parmaklarımla saçlarımı tarayıp durmuş-tum. Vapurdan beklediğimiz kadın inmeyince, başları-mızı sallamış.

“Gelmedi,” demiştik.

“Evet. Gelmedi.”

“Gelmiş de görememiş olabilir miyiz?”

“Gelse o bizi görürdü.”

“Görse tanır sanki!”

“O tanır!”

Gece hızla sabaha dönerken, gözlerimiz yarı kapalı, ellerimizde ya şiir kitabı ya çay bardağı, yine onun gel-memesinden konuşmuştuk. Beklediğimiz kadını anlat-mıştık bir kez daha. Onun pembe beresini, kırmızı kaza-ğını, sigarayı içmeden parmaklarıyla ezerek yumuşatma-sını...

En az yarım saattir beni bekliyor olmalılar. Kızmış-

lar mıdır? Yoksa beni unutup pembe bereliyi mi beklemeye başladılar? Bir gün, artık beklemeyi bıraktığımız bir gün, Çiroz'un beklediği gelivermişti. Şaşıp kalmıştı garip. Uzun'unsa, bizden gizli beklediği biri varmış o zamanlar; çok sonra itiraf etmişti.

İşte oradalar. Çiroz sigara içiyor. Uzun konuşuyor. Uzun beni görünce gülümsedi. Çiroz da döndü arkasına. Sarıldık, öpüştük.

"N'aber?" dedim. Başka ne denir ki!

ESKİ ŞARKILAR

Üniversitedeki asistanlığı ilk yılını doldurmadan bırakmamın nedeni, belki de rakamların en çıplak hallerini görmek istemememdi. Hoş, şimdi de bir bankada müşteri temsilcisiyim ve her gün en az on kişinin gelecek projesini dinliyorum. Neriman Hanım oğlunu evlendirecek, o yüzden bozdurur yatırım fonlarını; Salih Bey'in karısından gizlediği bir hesabı var, her ay yüz dolar yatırır. Gizine ortak olduğumu duyuran gülümsemeyle selamlar beni; "N'oldu bizim hazine?" diye sorar. Başımı bilgisayardan kaldırmadan aynı şeyi bilmem kaçınıcı kez dinlerim. Karısı pek savurganmış falan filan... Eh, hayat böyle bir şey işte; neyden kaçarsan, gelir seni bulur.

Adım da "Sırdaş"a çıkmış bir kez. Arkadaşlarımın çoğu pek güvenirler bana. Dinlemeyi sevmediğim gibi, anlatmayı da sevmem çok derinlerdeki şeyleri. Bu tavırımısa onlara kesintisiz konuşma fırsatı verir. Bense, "Ağbi, sen bana sıkıntılarını anlattıkça, karınla seni cırılçıplak basmışım gibi oluyorum," diyemem hiçbir zaman.

Geçen cuma akşamı Hakkı'larda olup bitene tanık olmaktansa bankada gece yarısına dek çalışmayı yeğledim doğrusu. Şubedeki çocukların müşteri hesapları hakkındaki konuşmalarına tanık olmayı bile...

Hakkı arayıp akşam yemeğe çağırdığında sevinmiş-tim. Hakkı'nın yanında kendimi rahat hissederim, eşi Sevim de hoş kızdır. Zaman zaman beni çağırırlar. Balık yer şarap içeriz. Hakkı'nın eski plaklarını dinleriz. Uzun uzun konuşuruz '70'li yıllardan. Sevim her seferinde, "Yahu," der, "bacak kadardınız bu şarkılar radyoda çalınırken, nereden biliyorsunuz bunları?"

Bilgiç bilgiç gülümseriz. Bak işte, bunlara meraklıyım. Bunları bilmekten rahatsız olmam. Erkin Koray'a *Yalnızlar Rıhtımı*'nda kimlerin eşlik ettiğini, Timur Selçuk'un *Özgürlük* adlı şarkısının sözlerini kimin yazdığını, bestesini kimin yaptığını bilmenin insanı buz gibi yapan bir yanı yoktur. Bilen de en fazla benim gibi bilgiç bilgiç gülümser, bilmeyene de kimse niye bilmediğini sormaz. Hiçbir şarkıcı da, insana, "Sen benim kaç 45'lik çıkarttığımı biliyorsun, o zaman yardım et, bak son kasetim hiç satmadı," demez.

Sevim, birkaç sene önce bir akşam kız arkadaşım olup olmadığını sormuştu. Şimdi iyiniyetli bir soru olduğunu düşünüyorum. Ya aklında beni yakıştırdığı bir kız arkadaşı vardı ya da o an çalan romantik şarkı hakkında söylediklerimin kızları çok rahat baştan çıkaracağını düşünmüş olmalıydı. Hakkı, benim kızarıp bozarmama fırsat bırakmadan kahkahayı basmıştı:

"Bak," demişti karısına, "bu adam var ya bu adam, hiçbir şeyini anlatmaz. Evrendeki tuhaf boşluklar gibidir. Sen ona soru sordukça, kendin başlarsın anlatmaya... Ona bu tip sorular sorarken dikkat et. Bir bakarsın, gece boyu hayatına giren bütün erkekleri anlatmışsın."

Bazı kadınları kışkırtır böylesi cümleler, oysa Sevim'in geri çekilmesine neden olmuştu. Bir daha böyle bir soru sormadı. Bu nedenle Hakkı'nın teklifini ikiletmeden kabul ettim. Teklifi kabul etmemde, Hakkı'nın laf arasına, uzun süredir aradığım "Grup Dönüşüm"ün

kötü de olsa bir kaydını bulduğunu sıkıştırmasının da etkisi olmuştu doğrusu.

Akşam güzel başlamıştı. Mezgitler tazeydi. Şarabı Dönüşüm'ün şerefine almıştım ve gerçekten de iyi çıkmıştı. Biz Hakkı'yla 1970'ler üzerine konuşurken, Sevim her zamanki iltifatlarından birisini etmiş:

"İnsan sizin yanınızda kendisini zamanın dışında hissediyor. Zamanın ağırlığından sıyrılıyor," demişti.

Sonra ne olmuşsa olmuş, ya müzik setinin yanına gitmeye üşenmiş ya da şarkı seçmeyi ikimiz de öbürüne bırakmıştık; bir süre sessiz kaldık. O sessizlik, Sevim'e yeniden zamanın ağırlığını duyurmuş olmalı, Hakkı'ya dönüp ertesi haftaki işleriyle ilgili bir şey sordu. Aynı okulu bitirmiş, aynı mesleği seçmişlerdi, ama farklı firmalarda çalışıyorlardı. Zararsız bir konuydu konuştukları. Bana uzaktı, anlatsalar da anlamazdım. Ben hâlâ "zamanın dışı"ndaydım. Kalkmış, bardağımı doldurmuş, bir süre Hakkı'nın arşivini kurcalamıştım. Uzun uzun eski plakları karıştırmış ve sonunda *Sen Açtın Yarayı Sen Saramazsın*'ı koymuştum pikaba. Şarkının hızlı ama kederli ritmine kendimi bırakıp tartışmayı sürdüren Hakkı'yla Sevim'e gülümseyerek bakmıştım. Annemle babam da meslektaşlardı; onların "izâle-i şüyu", "mürafa" gibi hâlâ anımsadığım, ama anlamını hiçbir zaman öğrenemediğim kelimelerle konuştukları akşam yemekleri gelmişti aklıma. Zaten bu eski plakları ne zaman dinlesem çocukken oturduğumuz ev canlanır gözlerimin önünde.

Çocukken uykumuz geldiğinde, yattığımız odaya gitmemizi engelleyen de ana babalarımızın sürmekte olan sohbetleri değil miydi? Hele bir de misafir falan varsa, o hiç anlamadığımız kelimelerin eşliğinde uykuya dalabilmek için kavga etmez miydik büyüklerimizle? Hakkı'yla Sevim'in tartışmaları da o eski ninniye çağrıştırmıştı bana. Plağı değiştirirken, kulağıma sestten öte bir

şeyler çalınmıştı. Havada dolaşan sözcükler tanıdıkta, ama bir araya geldiklerinde bir anlam yaratamıyorlardı benim için. Sanırım, kelimeleri seviyorum; beni ürküten bir araya geldiklerinde onları anlamak ve benzerlerini söylemek zorunluluğu. Tartışmaya nerede başladıklarını bilmediğim için nereye vardıklarını da kestiremiyordum. Bir ara Hakkı'nın, "Bak güzelim, meseleye saf mantık önermeleri olarak bakalım," dediğini duydum. Ardından, "p ve q sıfır ise mutlaka ikisinden birisi de sıfırdır," dediğindeyse irkildim. Konu bana yaklaşıyor gibiydi. Hemen kalkıp tualete gittim. Geri döndüğümde Sevim'in, "Hep böyle yapıyorsun," dediğini duydum. Ardından da Hakkı'nın, "Ne yapıyormuşum?" diye sorduğunu.

"Ne desem, beni dinlemeden karşı çıkıyorsun sürekli."

Elime ilk gelen plağı koyacaktım ki Sevim, "Lütfen," dedi, "müzik dikkatimi dağıtıyor." Sonra da Hakkı'ya dönüp, "Düşünsene bir; ne zaman işle ilgili konuşsak, hep yanlışladın benim akıl yürütmelerimi. Bu sende bir refleks olmuş."

Hakkı yüzümdeki dehşet ifadesini görmüş olmalı:

"Özür dilerim, farkında değilim, hayatım," deyip konuyu kapatmaya çalıştı. Sevim bir bana bir de kocasına baktı:

"Özür dileyecek bir şey yok," dedi, söyleyeceği başka şeyler olduğu, ama ben varım diye bunları yuttuğu belliydi.

Yapmam gereken hemen kalkıp gitmekti. Ama olduğum yerde çivilenmişim. Sessizliği Sevim'in çerez kâselerine leblebi doldururken çıkarttığı ses bozdu ilkin, sonra da Hakkı'nın pikaba koyduğu plağın çitirtisi. Sesleri yükselmemiş, derler ya, "uygarca" tartışmışlardı. Zaten neydi ki tartıştıkları konu? Odaya dolan hava kendi kendime yineleyip durduğum bu cümleyi yalanlıyordu.

Hakkı bana döndü ve çalan şarkının bestecisini sor-
du. Bilmiyordum. Bilmemenin iyi bir şey olduğunu ve
insanı zor durumlardan kurtaracağını bir kez daha his-
setmemi sağlayacak şu cümle çıkıverdi ağzımdan.

“Bilmiyorum, iyisi mi eve gidip dersime çalışayım.
Geç de oldu zaten..”

* * *

Dün akşamüzeri Hakkı’nın sesini telefonda duya-
na kadar aklıma gelmemişlerdi. Ama Hakkı’nın ruhsuz
sesiyle cuma gecesinin tatsız havasını yeniden solu-
dum.

“Kaçta çıkacaksın bankadan?”

“Yedi buçukta.”

“Gelip seni alayım mı?”

“Niye? N’oldu ki?”

“Bildiğin şey... Konuşmaya ihtiyacım var biriyle.”

Hay bilmez olaydım! Bildiğim de bir şey olsa! Çare-
siz kabul ettim. Bu gibi durumlarda “Hayır” diyemem.
İlgisizliğimin bedelini ödemem gerekir. Benim yerimde
kim olsa, çoktan Hakkı’yı aramış, “Aranız nasıl?” diye
sormuş olurdu. “İyi kapıştınız ha o akşam,” demeyi de
unutmazdı. Bu cümle, anlatacağı her şeyi ağzına tıkar-
dı Hakkı’nın. Galiba sessizliğim davet çıkarıyor insanlara.

Hakkı yakınlardaki ocakbaşına gitmeyi önerdi, ka-
bul ettim. Kebap kokuları arasında bir süre havadan su-
dan konuştuk. Sonunda Hakkı, benim bir şey sormaya-
cağımı anladı ve konuya girdi:

“Sevim’le konuşmuyoruz, biliyor musun?”

Şaşırmıştım, ağzım dolu olduğu için şaşkınlığımı
gözlerimi kocaman açarak duyurdum arkadaşşıma.

“Aslına bakarsan, ben de onunla konuşmaya utanı-
yorum.”

Bu kez de rakıdan bir yudum aldığım için bir şey söyleyemedim.

“Haklıydı galiba o akşam. Ben hep onun dediği gibi davranıyorum...”

O ana kadar fısıldar gibi çıkan sesi birden ateşleniverdi; masadaki acı biberlerden yemişti sanki.

“Ama emin ol,” dedi yüksek sesle, “niye öyle davranışımı bilmiyorum. Bilirsin ya, insan bazı şeyleri niye yaptığını bilemez.”

Bunu bilirdim. “Evet bilirim,” dedim.

“Belki de Sevim’in şirketteki pozisyonunu kıskanıyorum...”

Susmayı ve kebaptan lokmalar koparıp pideye sarmayı sürdürdüm.

“Ya da diyorum, genlerimize işleyen erkek egemen bir şeyler var...”

Karnım ağrımaya başlamıştı. Ağrının rakıdan ya da kebaptan olmadığını biliyordum. Garsona bir soda söyledim.

“Ama inan tam olarak bilmiyorum...”

Hakkı’nın solgun ve telaşlı yüzü bilmemenin pek de matah bir şey olmadığını hissettiriyordu. “Bilmemek bazen iyidir,” diyebilirdim, ama fazlasıyla kitabi bir söz olacaktı; susmayı sürdürdüm.

“Sana hayranım, hayatında her zaman neyi nasıl yapacağını bilen birisin,” demese daha da susardık. Bana, benim hayatıma hayran olduğunu duyunca, tuhaf bir adalet duygusuyla konuşmak zorunda hissettim kendimi. Çatalla acılı ezme tabağını karıştırıp duruyordum. Hakkı’nın yüzü renkten renge giriyordu. Bir şeyler söylemeli avutmalıyım onu. Aklıma duruma uygun hiçbir şarkı sözü gelmiyordu ki alıntı yapayım.

“Kadınları anlamak zor,” dedim sonunda.

“Benim anlamadığım kendi tavrım,” dedi.

“Bizi anlaşılmaz yapan da şu eski şarkılar galiba,” dedim. Anlamayan gözlerle baktı.

“Bir zamanlar daha yalınmış ilişkiler. Bizim yanlışımız, aşkı falan onlardan öğrenmiş olmamız. Düşünmüşler ki bir gün sevgililer evlenecekler, yeni sorunlar çıkacak.”

Söylediklerim Hakkı’nın gülümsemesini sağlamıştı sonunda. Bu beni daha da gevezeleştirdi.

“Şöyle bir şarkıyı kim sever?” dedim, “Aşkım, evde ekmek yok, fazla mesai yapacağım, senin için, aşkımız için.”

Hakkı, kahkahayı bastı ve çağcıl şarkımıza katıldı.

“Sözünü kestimse güzelim, özlemek için o güzel sesini, yok başka muradım.”

Güldük bir süre, rakı içtik; bu sözlere yakışacak beste aradık. Hakkı, ikimizin de hayranı olduğumuz Karacaoğlan’ın şiirlerinden yapılan besteleri anımsamasa, “Onun gibi daldan dala konmak gerek belki, ilişkiler sarpa sarmadan bir başka aşka sıçramalı,” demese gülmeyi sürdürürdük.

En azından, gözlerimin içine bakıp, “Sen var ya sen, Karacaoğlan’ı en iyi anlayan adamsın,” demeseydi.

BUNLAR KİTAPLARDA OLUR!

Teftiş için geldiğim şubede, Müdür Bey'e ilk olarak banka çalışanlarıyla tanışmak istediğimi söylemiş, daha hoş geldin kahvesini içmeden herkesle tanışmıştım. İşle ilgili pratik yararları olmakla birlikte, itiraf etmeliyim, duruma göre bir ayı bulan zorunlu ziyaretim sırasında birlikte çalışacağım insanlar arasında hoşsohbet ve güzel kadınlar olup olmadığını merak ettiğim için bu tanışma faslını istemiştim. O sabah kadınlarla çok mu ilgiliydim nedir, onu fark etmemişim. Dördüncü ya da beşinci gün, önce, "ben bu adamı nereden tanıyorum," diye düşünüp, bir süre sonra kim olduğunu anımsayınca, Müdür Bey'e onun çalışmaya yeni başlayıp başlamadığını sordum.

"Aksine," dedi, "Ekrem altı yıldır bu şubede."

Evet oydu; adı Ekrem'di.

"Personelle tanıştığım gün izinliydi sanırım."

"Buradaydı, en devamlı memurumuzdur."

O beni tanımış mıydı? Tanımışsa, ilk hareketi ben-den beklemiş olmalıydı. Nasıl da gözümünden kaçmıştı! Perihan'ın üzerime diktiği bakışlardan gözlerimi alamamış olmalıydım. O saatten sonra "merhaba" demek hoş olmayacaktı. Utanmıştım; hayatımın en sıkıntılı gecelerinden birini birlikte geçirdiğim beş insandan biriydi. Hatta o gecenin sabahında kahvaltılık bir şeyler almak

için bakkala birlikte gittiğimizi, üzerine bol gelen eşofmanı çekiştirip durduğunu anımsıyordum. İçimi rahatlatan tek şey, onun da beni anımsamamış olabileceğiydi.

İstanbul'a Bekir'i ziyarete gelmiştim. Şimdilerde pek görüşmesek de, lisedeyken en yakın arkadaşımdaydı Bekir. Üniversite sınavında o İstanbul, ben Ankara'daki okulları kazanınca yollarımız ayrılmıştı. Fırsat ve para buldukça birbirimizi ziyaret ederdik o yıllarda. Bekir'i fakültede bulmam zor olmamıştı. Derslerle ilgisi olmayan öğrenciler toplu halde kantinde sigara dumanları arasında oturuyorlardı. Bekir'le sokağa atmıştık kendimizi. Güneşli, ama soğuk bir gündü. Uzun uzun yürümüştük sokaklarda. Hiç susmadan. Ütopik aşklarımızdan konuşmuştuk. Bu konuda benzeşiyorduk; tek farkla, Bekir kendisine hayran birkaç kız olduğunu düşünüyor, ama ütopik sevgilisine sadık kalmayı seçiyordu. Bugün olsa, "Cesaretin yok oğlum," derim, o zaman başka türlü davranılabileceği aklıma gelmezdi.

Akşamüstü "Dergi"ye gitmiştik. "Dergi"yi yayımlayanlar öğrencilerdi, ama okullarda ilgi görmüyordu. Bunu ülkenin genel durumuyla ilişkilendiriyordu Bekir, ben de ona hak veriyordum. Bekir'in haber müdürü olduğu "Dergi"nin kötü bir şey olması, o zamanlar benim için mümkün değildi. Evet, Bekir "Dergi"nin haber müdürüydü. Lise yıllarında üniversite için gideceğimiz şehirde böyle bir dergide çalışmayı ikimiz de düşlerdik; Bekir, bu düşümüzü gerçekleştirmişti, ona gıpta ediyordum. Belki biraz da kıskanıyordum. Benden yazı isteyip, "Neyi nasıl yazacağını bilirsin," dediği zaman gururlanmıştım. Lisedeyken yerel bir gazeteye ikimiz de birer yazı götürmüştük, benim yazımı yayımlamışlardı. Ona yazısı için biraz daha çalışması önerilmişti. Çalışmamıştı. Bütün fakülte hayatım boyunca, hatta sonraları da, "yazı hayatım" olduğunu düşünmeme neden olmuştu bu

tek yazı. Üstelik yayımlandığı gazeteyi çevremizde kimse okumuyordu. "Yazı hayatım"ın tek tanığı Bekir'di.

"Dergi"den çıktığımızda ikimiz de şaşkındık. "Dergi"yi iki ayrı grup birlikte yayımlıyordu; herkesten iki tane vardı dolayısıyla. İki yayın yönetmeni, iki haber müdürü, iki yayın sekreteri. O sabah öteki haber müdürü gözaltına alınmıştı. Polisin "adil" davranması durumunda Bekir de gözaltına alınabilirdi. Bekir, eve gidip ortalığı toplaması gerektiğini söyledi. Telaşla vapura binmiş, telaşla yürümüş, kalkmakta olan minibüse ter içinde atlamıştık. Vapurda Bekir sigara üstüne sigara içerken, "Sen Ankara'ya dön istersen," demişti. Onu yalnız bırakamazdım; "korktu" demesinden korkardım. Ev arkadaşlarına hemen durumu anlatmış, birkaç kitapla kaset bir yerlere kaldırılmıştı. Bekir, onlara da başka yerde kalmalarını önermişti, benimkiyle aynı nedenle olmalı, onlar da kalmayı seçmişlerdi.

Bankada gördüğüm Ekrem de o akşam oradaydı. Geçici olarak Bekir'lerin evde kalıyordu. Bekir, bir ara ona "Ders notlarını kaldırdın mı?" diye sorunca dikkatimi çekmişti. Bu ciddi soruyu sorarken Bekir, gözaltı haberini aldığımızdan beri ilk kez gülmüştü. Ekrem İngilizce çalışıyormuş, çeviri yapmak için de yabancı porno dergiler seçmişmiş. "İyi sakla lan," demişti Bekir, "yarın televizyona o dergilerin ardında çıkmayalım." Bunun parodisi uzun süre oyalamıştı bizi. Polisin dergileri "TEM" biçiminde dizeceğini, bizim de yüzümüzü saklamak yerine, baraj oluşturan futbolcular gibi duracağımızı kurmuştuk.

Bekir'lerin evi çoğu öğrenci evi gibi kaçak elektrikle çalıştırılan ısıtıcılarla ısınıyordu. Isınmıyordu da, ısınmıyormuş duygusu yaratıyordu. Hepimiz gergindik. Kafamdan sürekli nasıl savunma yapacağım geçiyordu. Ankara'da hiçbir olaya karışmadığım için üzerime çok gel-

meyeceklerini umuyor, İstanbul'a gelişime özel bir anlam yüklerler mi diye de korkuyordum. "Yazı hayatım" o gece bitti belki de! Bekir'in "Dergi" için istediği yazıyı yazamadım.

Kimse, "Yatalım artık," demiyordu. Uyandırılmak istemiyorduk galiba. Uyanık olmalıydık geldiklerinde. O gece neler konuştuk, anımsamıyorum. Kendi aralarında dedikodu yapmışlardı sanırım. Gözlerimizin kapanmaya başladığı sıralarda birden ortalık karariverdi; elektrikler kesilmişti. Çocuklardan birisi hemen pencereye koştu. Sokak lambaları yanıyordu, ama sokakta olağandışı bir şey yoktu. İçlerinden biri, "Yeni taktik bu olmalı, önce elektriği kesip sonra operasyon yapacaklar," dedi. Bekir bunun saçma olacağını, eşyaların yerini bizim bildiğimizi, karanlığın onların değil bizim işimize yarayacağını söyleyip içimizi rahatlatmaya çalışıyordu. Isıtıcılar da sönmüş, anında üşümeye başlamıştım. Bir yerlerde, korkan insanların terlediğini, bu terin farklı koktuğunu okumuştum; bu tuhaf ter üşütüyor olmalıydı beni. Ötekiler benden yayılan kokuyu duyuyorlar mıydı?

Derken kapı çalındı. Gecenin üçünde.

Mum ışığında göz göze geldik. Kapıyı açmaya Bekir gitti. Gelen kapıcıydı; apartmanın ana sigortası atmış, saracak tel olup olmadığını soruyordu?

"Yok," deyip gönderdi onu Bekir. Bu kez içimizden biri, kapıcının evde olup olmadığını anlamak üzere gönderildiğini, öğrenci evine tel sormanın saçma olacağını söyleyince, yeni bir tartışma başladı. Elektrik kesilene kadar evin ışıklarının yandığını, böyle bir denetimin saçma olacağını ilk akıl eden Ekrem olmuştu. Kuşkucular, kaç kişi olduğumuzu anlamak için kapıcının gönderilmiş olabileceğini söylediklerinde, Ekrem kapı aralığından böyle bir denetimin yapılamayacağını savunmuştu.

Sabaha karşı yattığımızda polisler de, elektrik de

gelmemişti. Kapıcı tel bulamamış olmalıydı. Öğlene doğru kalktışımızda herkes rahatlamıştı. Ertesi iki geceyi de o evde, ama bu kez korkmadan geçirmiştim. Bekir'in muadilinin serbest bırakıldışını ve ona içeride "Dergi"yle ilgili hiçbir şey sorulmadışını öğrenmiştik.

Ekrem beni anımsamış mıydı? Gün boyu bankoda müşterilerin yatırdıkları ya da çektikleri paraları donuk bir ifadeyle sayarken görüyordum Ekrem'i. O geceyi o da unutmuş olamazdı. Yanına gidip omzuna elimi koymayı, "İngilizce nasıl gidiyor?" diye sormayı kuruyor, yapamıyordum. Elimini başlayan bir şey daha vardı: Farklı üniversitelerde de olsa, aynı bölümü bitirmiştik, ben müfettiş olmuştum, o ise memur. Beni tanıdışı halde bu nedenle tanımazdan gelmiş olabilirdi.

Ekrem'i görmek huzurumu kaçırıyordu. Bir yandan denetimi bir an önce tamamlamayı istiyor, ama içime dolan sıkıntı verimli çalışmama engel oluyordu. Bazen Ekrem'le konuşmadan işleri tamamlayamayacaşım korkusu doluyordu içime. "Bunlar kitaplarda olur!" diyerek kendimi avutmaya çalışıyor, sonra da kitaplarda ve filmlerde olduğu gibi Ekrem'le ilgili bir şeyler öğrenme çabasına giriyordum. Ondaki sırrı özünce kendi sırrımı da özeceğimi kuruyordum.

Perihan'ı yemeğe çıkmaya ikna etmemde Ekrem hakkında konuşma isteği de etkili oldu mu, bilmiyorum. Perihan'ın evlenecek eli yüzü düzgün birini aradışını bakışlarından sezmiştim. Hoş bunu, benzer biçimde tanıştığım çoğu kadında seziyordum, ama hemen hepsiyle yemeğe çıkabilmek için elimden geleni yapmıştım. İlk kadehten sonra yanaklarının kızarmasından, birbirine benzer dünyalarını neredeyse aynı sözcüklerle anlatmalarından hoşlanıyordum. Bazen de tersi olur, ben konuşurdum sürekli. Kimselere anlatmadığım şeyleri büyük bir olasılıkla bir daha görmeyeceğim bir kadına anlatma-

nın da ayrı bir tadı vardı. Perihan'a da uzun uzun Bekir'i anlatmıştım. Bir ara sözü Ekrem'e getirip nasıl biri olduğunu sormuştum.

"Tuhaf biridir Ekrem Bey, pek konuşmaz," diye yanıtlamıştı Perihan. Bütün öğrendiğim çok yardımsever olduğu, kim bir şey sorsa yardım ettiği, ama yardım ederken yüzünün sıkıntılı olduğuydu. Kendisine teşekkür edildiğinde bir şeyler geveler, homurdanmış adeta. Ondan bir şey istemek de, ona teşekkür etmek de zormuş. Ama çok şey bilirmiş, Müdür Bey bile ona bir şeyler sormak zorunda kalırmış. Bankodakiler arasında fakülte mezunu olan yalnızca oymuş, ama yıllardır terfi etmemiş.

Bir gün Bekir'i aradım. Genç yaşta "haber müdürü" olmuş, ama gazeteci olamamıştı, bir şirkette pazarlama müdürüydü. Günlerdir aramadığım için kızdı. "Bilirsin," dedim, "geç saatlere kadar çalışıyoruz, çıkınca da müdürlerle falan içmeye gidiyoruz... Olmadı işte," dedim. Akşama buluştuk. Eskilerden konuştuk yemek boyu. Sözü o geceye getirdiğimde, uzun uzun güldük o geceki halimize. "Çocuklar ne yapıyorlar şimdi?" diye sorduğumda birkaç cümleyle ötekileri anlattı, Ekrem'i saymadı.

"Yahu, bir çocuk daha vardı hani, çevirmen..." deyince anımsadı. Yıllardır görmemişti. Bir kez rastlaşmışlar, iki kelimedenden sonra kaçarcasına uzaklaşmış Ekrem.

Bekir'den de bir şey öğrenememiştim.

Şubedeki işlerim tamamlanmak üzereydi. Personelin bir bölümüyle ahbap olmuştuk. Sondan bir önceki akşam topluca yemeğe gitmeyi önerdim, Ekrem'i de çağırırlar diye umuyordum. Çağırmadılar. Sıkıcı bir akşam oldu. O kadar sıkıldım ki sözü Ekrem'e getirip bir şeyler öğrenmeye çalışmadım.

Ertesi gün ayrılırken herkesle vedalaştım, iki kişinin gözlerine bakamadım el sıkışırken. Birisi Perihan'dı, öte-

ki Ekrem. Perihan'ın bakışlarında düş kırıklığına benzer bir şeyler görmekten çekinmiştim. Ekrem'le göz göze gelirsek de, "Sizde bir parça tel bulunur mu?" diye sormasından korktum.

BİRALAR BİTTİ

Eylüldü, bin yılın sonuna az kalmıştı. Birazdan gün ışıyacak, güneş yükselecek, ben geçmişî didik didik etmeyi, geleceğı tasarlamayı sürdürecektim. Süzölerek dışarı sızdığım kapıyı sessizce kapattım. Daha birkaç saat önce, aynı kapıdan içeri girerken ikimiz de zamanı yitirmiştik, “İkimiz” mi dedim? Belki de o yitirmemişti; ben- se, değıl saati, günü, yüzyılı bile sorsalar söyleyecek hal- de değıldim. İçimdeki saat akışını yitirmişti; belki dur- mamıştı, ama hep aynı vuruşu atmaya başlamış, “şimdi” de takılıp kalmıştı.

Bomboş sokaklardan geçiyor, ama bir türlü nerede olduğumu anlayamıyordum. Uyanmıştım uyanmasına, ama zihnimi bir türlü toparlayamıyordum; kafamın için- de, dışarı çıkmak için balyoz sallayan birileri vardı. Yüre- ğim sıkıştıkça sıkışmış, ısırıp durduğum dudaklarım ağrı- maya başlamıştı. Söyleniyor, “Kahretsin,” diyordum sü- rekli. Kahrolmuyordu hiçbir şey! Hangi sokağı sapsam, tanıdık bir köşe başı bulacaktım, bilmiyordum. Bildik bir yerlere çıkmayı istediğimden de emin değıldim. Evimi düşündüğümde hiçbir şey değışmiyor, dinginlik, sıcaklık duymuyordum. Uykusuz ve sersem sabahlarda, bir za- manlar ne kadar sıkı böyle sabahlar, bir an önce eve git- mek, battaniyenin altına, uykuya sığınmak isterdim. O

sabahsa hiçbir şey yapmak istemiyordum, bir sonraki adımımı atmam bile bir şeydi.

Kafamın içinde, “Ne yapsam?” sorusuyla dolanıp dururken bir karaltının yaklaştığını sezmiştim. “Kahretsin,” dedim. Karaltı, yanımdan geçip gideceğine üstüme gelmeye başlamıştı. Kendi kendime, “Çattık be,” derken karaltı bir adım önümde durdu.

“Ne iş lan?” dediğini duydum önümde dikilen adamın. Dikkatlice bakınca tanıdım, Orhan’dı. Sarıldık.

“Ne arıyorsun lan burada?”

“Hiç. Bir arkadaştan...”

“Gören de bir yerlerden bir şeyler çalıp kaçtığını sanacak. Nasıl bir yürüyüş o?”

“Yapma ya, farkında değilim.”

Orhan’ı görünce nerede olduğumu anlamıştım sonunda. Onların mahallesiydi burası. Birden yön duygum yerine gelmişti. Eh, arkadaşlar ne işe yarar; bazen yönünü karıştırır, bazen buldururlar adama.

“Oğlum, azdınsa, git kendi çöplüğüne,” dedi kırıtkan bir sesle.

Kerata çakmıştı dalgayı. Gülümsedim. Yanağıma hafifçe dokundu. Arkadaşının çapkınlığıyla gurur duymuştu; gülümsememdeki sessizliği de üzerine aldığı işi başarıyla tamamlamış birisinin mahcupluğu sanmış olmalıydı. Bilse, lisede olduğu gibi yüzüme gözüme bulaştırmayı sürdürdüğümü.

“İşin var mı?” dedi.

“Yok,” dedim.

“Gel o zaman. Bize gidelim.”

Elindeki siyah torbaya takıldı gözüm.

“Ekmek almaya mı çıktın? Senin için biraz erken.”

“Sayılır,” dedi, “ha arpa ha buğday...” Güldü.

Sabahın köründe içmeye başlamıştı demek. Ya da akşamı daha bitirmemişti.

“Erken değil mi?”

Sustu. Azarlanmış bir çocuk gibi alt dudağı sarkmıştı.

“Aman be,” dedim. “Ben de akşamdan kalmayım zaten.” Bunu duyunca yüzü parladı.

“Sana da acayip iyi gelir şimdi.”

On beş dakika sonra, benzer bir torba da benim elimde annesiyle oturduğu evin kapısındaaydık.

“Annen ne diyor sabahtan içmene?”

“Köye gittiydi, dönmedi daha.”

Eskiden olduğu gibi. Yazları Cemal Amca’yla Hatice Teyze köye giderler, biz burada bütünlemelere çalışırdık. O yılları anımsayınca, zamanı yeniden yitirebileceğimi düşündüm. Biranın bardağa boşalırken çıkarttığı foşurtulu ses, anında başımdaki ağrıyı azaltmıştı. Göğsümdeki acıysa bütün iç çekmelerime direniyor, giderek kendisine kalıcı bir yer yapıyordu. Dün akşam da birayla başlamıştık.

“Sahi lan,” dedi, “ne arıyordun buralarda?”

“Dedim ya, bir arkadaş... Hem sen ne demeye bu saatte bira içiyorsun?”

Yanıt vermek istemiyorsan, soru soracaksın.

“Yan bastık oğlum.”

“Aman,” dedim, “hep yaptığımız şey.”

“Bu kez acayip ciddi oğlum.”

Meraklanmıştım.

“Polis peşimde,” dedi.

“Yapma ya,” dedim inanmayarak.

Sustu. Alt dudağı sarkmıştı yine.

“N’oldu lan?”

“Para çaldım.”

“Kaç para?” diye sordum. Nedense, kimden, nereden, niye çaldığı değil, ne kadar çaldığı önemli gelmişti bana.

“İki yüz milyon.”

İki ay önce, gazete ilanıyla yeni bir işe girmiş. Bir şirkete şoför olmuş. On beş gün önce muhasebe müdürü ona para verip bankaya götürmesini istemiş. Bizimki, garajdan arabayı almadan ilk otobüse atlayıp kirişi kırmış.

“At yarışı mı oynadın?”

“Yok be. Ayşe’yle tatile gittik.”

Demek bir de Ayşe’si vardı artık. Gözümün önüne lise yıllarındaki sivilceli yüzü geldi. Fakülteyi sekiz sene de bitirip memlekete dönüşümden sonra pek görüşmemiştik, ama lisedeyken birbirimizin ‘eküri’siydik, adımız birlikte anılırdı. Meyhaneye de, kerhaneye de ilk kez birlikte gitmiştik. Okuldan kaçır nehir kıyısında yürürdük. Kıssa, paramız varsa sinema ve her zaman hayaller...

“Bizim sinema yıkılmış,” dedim.

“Nereden aklına geldi şimdi?”

“Hiç... Öyle...”

Salaklık etmişim her zamanki gibi. Çocuğun derdini unutup sinemadan söz etmişim. “Kahretsin,” dedim içimden. Durumu toparlamak için ne yapmayı düşündüğünü sordum. Bilmediğini söyledi. Kısa zamanda odayı dumanaltı yapmış, birinci şişeleri bir solukta bitirmiştik. İkinci şişeleri, kaşığın sapıyla açarken, “Tanıdığın bir avukat var mı?” diye sordu.

Vardı, var olmasına, ama herifin isteyeceği parayı nereden bulurduk? Bu kez de benim bir yerlerden para çalmam gerekirdi. Burnuma bulaşan bira köpüğünü avcumun içiyle silip, “Yok,” dedim. Dedim, ama içim burkuldu bir yandan. Herifle aynı yurttta kalmıştık. Hemşehriydik üstelik; üniversiteyi kazanamadığı için ayrıldığımız Orhan’ın yerini o doldurur sanmışım bir süre. Yollarımız, anlamadığımız bir biçimde ayrılmıştı ertesi yıl. Memlekete benden üç sene önce dönmüştü. Bürosuna bir kez bile gitmemişim. Haberlerini alıyordum. Çok

para kazanmış, kumar oynuyormuş, puştun teki olmuş. Orhan'a, "Yok," derken onu yok etmişim sonunda; üzüldüğümü fark ettim yine de. Yok ettiğime göre arayabilir-dik!

"Birisi var, ama..."

"Arasana."

"Ararız, dur hele."

Gün iyice ışıdı. Pencereden dışarı baktım. Bir kadın seyyar satıcıyla tartışıyordu. Güneş gözümü aldı, perdeyi kapattım. Orhan da, "İyi oldu," dedi. Salondaki eşyaya baktım. On yıl öncekilerdi. Az yatmamıştım şu divanda. Bütün odada tanıdıklıktan öte bir şey vardı. Eski fotoğraflara bakmanın yarattığı sarsıntı gibi bir şey. Yaşamış olmanın hazzı ile yitirmiş olmanın acısı arasında gidip geliyordum. Hatice Teyze'yi düşündüm. Onun, "Oğlum, bu çocuk hiç ders çalışmıyor, ilgilen biraz," deyişi geldi gözümün önüne. Ben senelerce okumuştum, o haytalık etmişti. Ama işte bir sabah bira şişelerinin başında buluşmuştuk. Orhan'a baktım, birasını yudumluyordu. Sanki az sonra kapı çalacak, polisler alıp götürecekti, öyle bir aceleyle yudumluyordu.

Orhan yakalanacaktı eninde sonunda, benim de suç ortağı olduğuma hükmedilecekti. Kararda, "Lise yıllarından itibaren sanığın doğru yoldan çıkmasını teşvik ve tahrik eden..." diye yazılacaktı benim için. Hâkim, ikimizin de bu evden çıkmamasına karar verecekti. Tuhaf şey, bu saçma düş göğsümdeki sızıyı azaltmıştı sanki.

"Ayşe kim?" dedim, deminden beri soracaktım, unuttup duruyordum.

"Yengen olur," dedi gülerek. "N" harflerini bizim oralılar gibi "g" sesine çatarak söylemişti.

"Parayı nasıl yediniz?"

"Antalya'ya gittik."

"Biliyor muydu çaldığını?"

“Tahmin etmiştir. Ona, ‘At yarışından kazandım,’ dedim, ama yutmamıştır.”

“Oğlum,” dedim, “kadınlar cinden beter artık. Her halattan anlıyorlar.”

“Onu bunu bilmem arkadaş,” dedi, sesini yükseltmişti. “Ömrümün tatilini yaptım. İçeri girsem dert değil de, anama üzülüyorum.”

“Ayşe’ye?”

“Ayrıldık onunla.”

Döndükleri gün, bizimki kavga çıkartmış durduk yerde. Kız ağlamış falan, bizimki bağırıp çağırmış.

“Ulan ne zor şeymiş birisini terk etmek.”

Güldüm. Benim de onu terk etmem gerekir miydi bir gün? Bundan korktuğu için mi, son anda beni terslemişti? Gece boyu içki içip dans etmiştik. Başlarda gülüp duruyordu bana. Hiç mi dans etmemiştim gençliğimde? Lisedeyken ne yapmıştım? Orhan’la nehir kıyısında yürümüştük! Başka bir halt etmemiştik. Hem o yıllarda bu şehirde kızılı oğlanlı gidilen yer yoktu ki. Yok muydu, biz mi bilmezdik?

“Kendini müziğe bırak,” demişti, kendimi ona bırakmıştım. Kollarımda oyuncu bir kedi gibi kıpır kıpırdı. Saçlarını arkaya attığında havaya yayılan kokuyu duydum bir an. Zamanı yitirmeye başlamıştım sonunda. O kokunun evdeki naftalin kokusunu aşıp burnuma gelmesi mümkün değildi yoksa.. Çok da temiz olmayan, ama koklayanı sarhoş eden, yalnızca burnumuzla değil, ağzımız, hatta gözlerimizle kokladığımız bir kokusu vardır ya denizin, hani her yerde kokmaz, bazı sahillerde, bazı geceler, ansızın doluverir içimize. Dün gece de dans ederken o kokuyu içime çekip durmuştum. Kim bilir, belki de Antalya’daki bir otelin sahilinden gelmişti koku! Dans ederken kolu sürekli yanağıma değmiş; ama bundan rahatsız olmamış, daha da sokulmuştu gece ilerledikçe.

Gecenin sonunda taksiden inerken, "İstersen bende kal," demişti. Telaşla ödemiştım taksı parasını. İçeri girdiğimizde, dans ettiğimizdeki kadar yakındık birbirimize. O koku burnumdan gitmemiştı. Üşümüşt de, bana sokulmuş gibiydi. Elini tutmaya, saçlarından öpmeye çalışmıştıım. O ise usulca kollarımın arasından sıyrılıp odadan çıkmıştı. Şaşkın şaşkın odadaki eşyaya bakıyordum geri geldi. Taksiden inerken içimi kaplayan telaşı yeniden duydum, bir an.

"Bu battaniye yeter herhalde," dedi. Bir yanıt veremedim. Yanıma geldi, sarılıp öptü. Galiba, "İyi geceler," de dedi, ama ben yanağıma son kez değen omzunda kalmıştıım.

İşaret parmağıımı, yanağımda gezdiriyordum, onun omzunun değdiği yerde. İç çektim birden, içime dolan havayı sesli biçimde dışarı püskürtmüşüm, Orhan, "Siktir et be oğlum," dedi, "ölüm yok ya ucunda."

Oğlan kendisine üzüldüğümü sanmıştı. Suçluluk duydum önce. Çocuk içeri girdi girecek, ben nelerin derdindeyim. Sonra Orhan'a kızdım. Ayşe'yle bilmem kaç gün birlikte olmuşlardı, benim gibi süklüm püklüm kaçmamıştı sabah olmadan. Daha ne istiyordu? İçimden geçeni duymuş gibi, "Paran var mı?" diye sordu.

Maaşımdan kalan paranın büyük bir kısmını dün gece harcamıştıım.

"Borcunu ödemeye yetmez," dedim.

"Yok be oğlum," dedi, "biralar bitti."

BENİ NİYE ÇAĞIRDILAR?

Beni niye çağırmışlardı, hiçbir zaman anlamadım. Arkadaşlarıydım, severlerdi beni, ama çok yakın değildik. Ben de onları severdim; yanlarında kendimi rahat hissederdim. Bazen öğle yemeklerini birlikte yerdik. Rastlaşmışsak ya da işle ilgili birbirimize soracağımız şeyler varsa. Bu kez, akşam yemeğine giderken bana da haber vermişlerdi. Onlar daha yakındılar, belki tahminimden de yakın; iş saatleri dışında akşamları da görüşüyorlardı. Yoksa, bir keresinde, “Keşke beni de çağırsaydınız,” gibisinden bir laf mı etmiştim? Yapmış mıydım böyle bir şey? Yapmazdım, yapmamam beklenirdi, ama laf olsun diye söylemiş olabilirdim.

Gittiğimiz lokanta, yok, lokanta sözcüğü hafif kaçır, restoran, daha önce hiç gitmediğim, paramın yetmeyeceğini düşüneceğim, belki çok özel bir günde, “Hadi, bugün de böyle olsun,” dersem gidebileceğim yerlerdendi. Telefonda Sırrı’ya nereye gideceğimizi sorduğumda verdiği yanıtın bir şey anlamamıştım. O tuhaf sözcüğü içeri girerken kapıda okuyunca, ne anlama geldiğini sordum. Arzu yanıtladı. Mitolojiyle ilgili bir şeymiş, ama o da tam olarak bilmiyormuş.

Neden çağrıldığımı ya da en azından tahmin ettiğim gibi, boşboğazlığımdan ötürü çağrılmadığımı bilsem,

kendimi rahat hissedebileceğim bir lokantaydı. İçerisi daha mütevazıydı. Yumuşak bir müzik, loş ışıklar, temiz masalar, az insan, bol manzara...

Benimle buluşmadan önce başladıkları konuda konuşmayı sürdürüyorlardı. Dinlemeye çalıştım, ama anlamam için özetlemeleri gerekirdi, sormak istemedim. O an aklıma farklı bir çağrılma nedeni gelmişti; belki de bir dördüncü de gelecekti. Belki de Arzu'nun kız arkadaşlarından biriyle tanıştıracaklardı beni. Kız yalnızdı; akıllarına ben gelmiştim. Sırrı, "İyi çocuktur," demişti. Arzu da onaylamıştı. Sırrı'ya telefonda yemekte kimlerin olacağını sormadığıma pişman oldum.

Garson ne istediğimizi sorduğunda, siparişleri hemen verdiler, demek ki dördüncü gelmeyecekti. Sırrı, ne içeceğimi sordu, "Uyarım," dedim. Gülümsedi, şarap söyledi. Cebimdeki parayı düşünüp rahatladım. Bu akşamı kazasız belasız atlatmama yeterdi.

Bu ikisi sevgili miydi? Yakınlardı birbirlerine, ama bu konuda bir dedikodu gelmemişti kulağıma. Sırrı, kahdeh tokuşturma faslından sonra, bana dönüp hayatın nasıl gittiğini sordu.

"N'olsun," dedim, "o nereye gideceğini biliyor, ben de onun peşindeyim..."

Güldüler. Ben de yanıtlımı beğenmişim. En azından sohbeti uzatacak bir yanıtı. Tahmin ettiğim gibi Arzu, "Biz de bilsek, nereye gittiğini," diyerek, 'lafın peşini kovaladı'. Bu söz babamın sözüdür. Çocukken her şeyi merak ettiğimiz yaşlarda söylerdi bunu. Önemli bir dersti aslında babamın verdiği: Bazen laf olsun diye konuşulurdu, o akşam olduğu gibi.

Benim yerime Sırrı yanıtladı Arzu'yu:

"Ölüme," dedi.

Arzu, "O mâlum da, aradaki duraklarda ne var?" diye sordu.

“Nerede mola vereceğiz mesela?” diyerek sürdürdüm, ama bu cümlemi beğenmemiştim, ama bir yolunu bulup lafın peşini kovalamalıyım. Üç kişi, ilk kez akşam yemeğine çıkmışlarsa, hele içlerinden biri, “Beni niye çağırdılar?” diye sorup duruyorsa, çare lafın peşini kovalamaktır. Babam bunu anlatmamıştı, bunu yaşayarak öğreniyordum!

“Bizi nelerin beklediği belli aslında,” dedim, “tabii, normal şartlar altında.”

“Nedir mesela?” diye sordu Arzu. Bakışlarından gerçekten de merak ettiği anlaşılıyordu.

“Ana babamızın yaptıkları, onların ana babalarının yaptıkları...”

“Hiçbir şey değişmeden mi? Bu kadar tutucu mu hayat?”

“Gün geçtikçe bana öyle geliyor.”

Sustular. Belki de evlenmeyi düşünüyorlardı, ama henüz açamamışlardı birbirlerine. Ben sözü oralara yakın bir yerlere getirince bocalamışlardı. Sessizlikten ürk-tüm.

“Tabii ki bazıları olağandışıdır,” dedim, “onlar şartları da olağandışına çevirebilirler.”

“Sen öyle misin?”

A be kızım, taktın ha, dedim içimden. Kendimi sorguda hissetmeye başlıyordum.

“Öyle görünüyor muyum?” dedim.

“Bilmem, seni pek tanımam ki!” Hadi bakalım, dedim kendi kendime. Buna da bir yanıt bul da üste çık ağız yarışında.

“Sıradan, normal, olağan...” deyip şarap bardağını havaya kaldırdım. Tokuşturduk. Sırrı, şarabın güzelliğinden söz edince gülümsedim. Bu gülümseme şaraptan anladığım ve Sırrı’yı takdir ettiğim anlamına gelebilirdi, oysa konu değişiyor diye sevinmişim.

Arzu da konudan ve benden sıkılmış olacak, geçen yaz içtiği portakal şarabını anlatmaya başladı. İçimden, 'Portakal, orda kal,' deyip durdum onu dinlerken. İlk tanıdığımdan bu yana bana 'sevimli gelen bir gülümsemesi vardır Arzu'nun, konuşurken heyecanlanıp coşunca bu gülümseme bürüyordu yüzünü. Benimle az önce tartışırken asılan yüzü, şaraptan konuşurken gevşemişti. Sırrı'yı da yakışıklı bulurum, kendisine bakmayı bilir. Kesinlikle birbirlerine yakışan bir çift olurlar diye düşündüm.

Sırrı, oda seçimlerinde ne yapacağımı sorunca, pazar günümü oy vermek için harcamayabileceğimi söyledim. Şaşırdılar. Arzu, benden böyle bir şey beklemeyeceğini söyledi. Ona, "Hani beni tanı mıyordun," demek vardı, ama bu saldırgan bir yanıt olurdu; gülümsemesini kaçırabilirdi.

"Niye beklemiyorsun?" diye sordum yine de. "Çok mu politik görünüyorum?"

"Politika değil ki meslek örgütü seçimi!"

Sen öyle san, diyen bakışlarla baktım Arzu'ya.

"Öyle olduğunu mu düşünüyorsun?" diye sordu yeneden.

"Değ il mi?" diye başlayıp lafın peşini kovalayabilirdim, canım istemedi. Üstelik daha bir gün önce, bir arkadaşıma, "Apolitiklik bile politik bir şeydir," demiştim. İkisinin de benden yanıt beklediklerini anlayınca, "Seçimle bir şeyin değişeceğini sanmıyorum," deyiverdim. Bunun üzerine Sırrı, uzun uzun kendisinin desteklediği ekibin neleri değiştirmeyi planladığını anlattı. Arzu da kararsız olduğundan, ama 'oy hakkı'nın kutsallığından, küçük de olsa hayata müdahale şansımızı sağlayan şeyin seçimler olduğundan dem vurdu.

Katı biri olduğumu düşündürecek bir kesinlikle, "Hayat gideceği yere gider, demiştim," dedim. İş in tuha-

fı, oy vermeye gidecektim ve kime oy vereceğim de çoktan belliydi. Niye böyle yaparım, bilmem. Bir şey dürter beni sıkça; etmeyeceğim sözler ettirir. Düşündüğümün tam tersini, benim gibi düşünen birine karşı saatlerce savunurum. Neyse ki ses tonum yumuşaktır, yoksa adım çoktan “ters herif”e çıkardı. Sanırım, onların, özellikle Arzu’nun tepkisini merak ediyordum. Beni ters yanıtlar vermeye iten böyle bir şey olmalıydı.

Beklemediğim biçimde sertleşti Arzu’nun sesi:

“İnançlarımız bizi tutsak ediyor,” dedi. Ondan beklemediğim bir girişti bu. “Sen inanmışsın hayatın seni sürüklediğine, bu da seni tutsak etmiş. Seni ne zaman görsem, dalgın ve sürüklenir bir halin var. Oysa her şey değişebilir, ama önce inançların değişmeli, silkinmeli-sin.”

Olduğumdan farklı biriymişim gibi konuşma huyumu sürdürdüğüm için pişman oldum. Yabancıyı olduğum bir şey değildi bu pişmanlık; neredeyse her seferinde bir yerden sonra içimi pişmanlık kaplar, yine de sürdürürüm bu oyunu. Bu kez Arzu’yu sinirlendirmiş olmaktan çok, “ya artık bana gülümseyerek bakmazsa” korkusuydu pişmanlığımın nedeni. Yine de söyledikleri beni önemsedğini gösteriyordu. Ne yalan söyleyeyim, bu da hoşuma gitmişti.

“Haklı olabilirsin,” dedim. Daha yakın olsak, belki bu yanıtların bir kaçış olduğunu yüzüme de söylerdi; bunu bakışlarıyla aktarmayı seçmişti. Akıllı ve kibar bir kızdı Arzu.

Bir süre sustuk, garsonun getirdiği mezeler bitmiş, balıklarımız gelmişti. İkisi, yönetim kurulu adayları hakkında konuştular bir süre, beni kendi “sürüklenişim” içinde bırakmışlar gibiydi. Yeniden suskunluk masaya çökünce, kibarlığımı kuşanıp, “İyi ki çağırdınız beni,” dedim, “epeydir böyle bir yerde yemek yememiştim.”

Az önceki gerginliği dağıtmak için bundan yapay bir cümle bulamazdım doğrusu. Arzu, yapaylığımdan ötürü kendime kızmama fırsat bırakmadan, "Sahi, sen ne yaparsın akşamları?" diye sordu.

"Hiç," dedim, "yani, işte, televizyon seyredirim, müzik dinlerim. Evdeyimdir çoğunlukla."

Sorgu yargıçlığı Sırrı'ya geçmişti.

"Kız arkadaşın falan yok mu?"

Ne evet ne de hayır anlamına gelen bir gülümsemeyle geçiştirmeye çalıştım. Dışarıdan kendimi görmemiştim, ama 'Hayır'a daha yakın durmuş olmalıydı gülümsemem.

"Tuhaf birisin," dedi Arzu.

"Aksine, gayet sıradan bir hayat benimkisi," dedim.

"Bilmem, ama çok kapalı birisin... Tabii, o seçimin ama..."

Yarım kalan yalnızca cümlesi değildi. O anda anladım ki bundan sonra soru sormayacaktı. Soruların canımı sıktığını sanmıştım; oysa Arzu'nun küskün bir halde yarım bıraktığı cümle kederlendirmişti beni. "Bunun neresi benim seçimim Arzu?" demek istedim. Bu cümle ya da bir başkası Arzu'yu yeniden havaya sokabilirdi, ama hiçbir şey diyemedim. Ağlamaklı çıkabilirdi sesim. Konuşmayı bu kadar isterken tek kelime edemediğim için acıdım kendime.

Arzu, sıkıldığımı anlamış olacak, "Boş ver," dedi, "Hadi içelim..." Sesini özleyeceğimi düşündüm. Bir daha öğlenleri bile aramayacaklardı beni, bunu hissediyordum.

Peki ama beni niye çağırmışlardı bu akşam? Bir hikâye daha yazıverdim, o sessizlikte. Bir süredir çıkıyorlardı. İki başlarına zaman geçirmek, çoğu ilişkide olduğu gibi onları da sıkmaya başlayınca, çevrelerindeki insanlarla daha yakın görüşmeye karar vermişlerdi. Daha kur-

gularken saçma geldi. Böyle bir düşünce daha kalabalık birliktelikler aratırdı insanlara. Ortak arkadaşlarımız az değildir, hepimizi çağırabilirlerdi. Hele seçimler bu kadar yaklaşmışken...

Ortak tanıdıklarımızdan birkaçını sordum bunun üzerine. İyi oldu. Dedikodu yapmaya başladık. Sonra hiç tanımadığım birilerinden konuştular. İlgiyle dinledim. Gerçekten de insanlar bambaşka şeyler yaşıyorlardı. Kimi anlattılsa imrendim neredeyse. İçimdeki sızı büyüyordu.

Sonra yemek bitti. Arzu üçüncü şişeyi açtırma önerimizi reddetti. Uykusu gelmişti. Canını sıkmasam, daha saatlerce otururduk belki de. Kahve bile istemediler. Sır- rı hesabı, bütün ısrarlarıma karşın ödedi.

“Bir dahaki sefer ben ısmarlarım artık,” dedim.

Arzu, “Tabii, neden olmasın?” dedi. Bakışlarından, daha doğrusu buluştuğumuzdan bu yana ilk kez yüzüme bakmadan konuşmuş olmasından beni bir daha çağırılmayacaklarını anladım. Bir dahaki buluşmayı kararlaştırmadan da ayrıldık zaten. İkisine de ayrı ayrı teşekkür etmeyi unutmadım.

ONU ARAMAMAK İÇİN

Onu aramamak için elimden geleni yapıyorum. Şehrin en kalabalık saatlerinde telefon kulübelerinin önünde bekliyor, bir iki dakika içinde sıranın kolay kolay bana gelmeyeceğini anlayıp seviniyorum. Sevinç denirse. Suratım bir karış devam ediyorum yoluma.

Onu aramamak için çoktandır aramadığım eşi dostu arıyor, şaşırtıyorum insanları. İlk “Merhaba”dan sonra sıklıyorum. Nereden de aradım, ne konuşacağım şimdi? Bir an önce bitsin istiyorum konuşma; aradan çok zaman geçtiği için hayatlarındaki değişiklikleri anlatmaları uzun sürüyor. Kiminin çocuğu büyümüş, kimi iş değiştirmiş. Ne yaptığımı sorduklarında, “Onu aramamak için...” demiyorum; kısa bir “Hiç,” çıkıyor ağzımdan, ilk fırsatta da, “Hoşçakal... Görüşürüz.”

Aslında, “Beni arama,” demedi, “Seni aramayacağım,” dedi titreyen sesiyle. Yanakları aşağı süzölmüştü; korkmuş bir çocuğa benziyordu. Ha, bir de, “Seni üzerim,” diye ekledi, ne anlama geliyorsa...

Hiç yapmadığım şey, akşam oturmalarına gitmeye başladım. Öpüşüp merhabalaştıktan sonra salona buyur ediyorlar beni, gözüm en önce telefonu arıyor. Hemen buluyorum; o kadar aynı ki evlerde telefonun yeri, oturlan yere uzak, kapıya yakın. Sanki onu arasam, o da

“Gel,” dese, zaman yitirmeden evden çıkabilmem için böyle yapmışlar. Geldiğimden pişman, dostlarımın yüzüne gülerken, gözüm ikide bir telefona kayıyor. Tutukluymuşum, trenle bir şehirden ötekine götürülüyormuşum, jandarma, sigara içmek için çıktığı koridorda, kapıya yakın durmuş, gözünü bana dikmiş gibi tehdit altında duyuyorum kendimi.

Saat on biri geçince rahatlıyorum, bu saatten sonra arayamam. Kendime gelir gibi oluyorum. Söze karışıyor, işten güçten, siyasetten, kitaplardan konuşuyorum. Kısa süreli bir özgürlük bu. İçlerinden birinin yanıtını bilmediğim o soruyu soracağı ana kadar rahatım, ama alışkanlık olmuş bir kere, saatler geceyarısına yaklaşınca, nedense akıllarına o soru geliveriyor; “Eee,” diyorlar, “biraz da kadınlardan konuşalım...”

Uzun uzun anlatmak istiyor, uzun uzun susuyorum.

“Var... var... Bu çocukta bir haller var,” diyorlar, mahcup gülümsüyorum.

Onu anlatmamak için apar topar kalkıyorum. Nesi ni anlatacağımı bilsem anlatırım belki. Hepsi hepsi iki cümle, onlar da bana kalsın, hatıra gibi bir şey.

“Seni aramayacağım... Seni üzerim.”

Bazen telefonun ahizesini kaldırmadan ona ait bütün numaraları tuşluyorum, evini, işini, cep telefonunu... Cep telefonunu bir türlü sevmeyenleri anlamaya başladım. Arayıp da bulamama şansı çok az, oysa insan bazen de bulamayacağını bile bile aramak ister.

Yapacak bir iş, gidecek, gidip de gider gitmez pişman olacağım birini bulamazsam, telefonun yanındaki koltuğa oturuyor, aramayacağını bildiğim halde bekliyorum. Her çalışında ikiletmeden kaldırıyorum ahizeyi. Karşımdakinin “Alo”su ile umudum sönüyor. Bazen hiç çalmıyor, bir telaş bürüyor içimi. Böyle zamanlarda iradesiz bir tiryaki, kendini günah işlemekten alıkoyama-

yan bir derviş gibi çeviriyorum numarayı.

Havadan sudan konuşuyoruz. Perhizi bir kez bozunca kaybedecek bir şeyi kalmayanların iştahla ikinci tabağı doldurmaları gibi, ben de ikinci günahı işliyor, görüşüp görüşemeyeceğimizi soruyorum. Yanıtı mı? Belli olmuyor mu?

Yine de rahatlıyorum. Bu, en az iki gün elim telefona değmez demek.

Öyle olmuyor. Sabah güneşle uyanıyorum. Kuşların cıvıltısı pencereyi açmamla doluyor içeri. Ona "Günaydın," demek istiyorum, akşamki solgun, kuru konuşma benim "Günaydın"ımla canlanırmış umuduyla.

Kaldığım yerden başlıyor, her sabah aynı mücadele.

Geçen gün mesaiyi bitirmek üzereyken Doktor Suavi aradı. Öyle bir sevindim ki. Onu özlediğimden değil. Dışarı yalnız çıkmak telefon kulübelerinin üzerime gelmesi demekti. Doktor'la her telden konuşurduk, telefonu unuttururdu bu bana. Aldım Doktor'u bir birahaneye sürükledim. Şaşırdı çocuk.

"Yahu," dedi, "daha akşam olmadı, bu saatte ne içki-si."

"Bu saatte rakının tadına doyum olmaz," dedim.

"Hadi bakalım," dedi her zamanki güleçliği ve hal-den anlayan bilgeliğiyle.

Rakının yanına beyaz peynir ve beyin salatası söyledik. İlk kadehte ortak arkadaşlarımızdan konuştuk. En çok "Hoca" dediğimiz, bizden on yaş büyük arkadaşımızın bizi bu saatte içerken görmesini istedik.

"Adam olmaya başlıyorsunuz sonunda," derdi mutlaka.

"Gittikçe Hoca'ya benziyoruz," dedi Doktor.

"Benzeyelim ne var?" dedim. Önce kulağını çekti, sonra sağ elini yumruk yapıp masaya tık tık vurdu. Güldük.

Havaya girmiştik, onu arama düşüncesinin yavaşça, en azından bu akşamlik bulutlandığını sezdim.

“Hoca’yı aradım geçen akşam,” dedi Doktor.
Aramak?

“Ne anlatıyor?” diye sordum güçlkle.

“Bizi özlemiş, gelsenize diyor.”

“Gidelim ya...”

Gitmek? Sanki şehirlerarası çalışmıyor telefonlar. İletişim teknolojisine sövüp saydım içimden.

Suçluların suç işledikleri yere dönmeleri gibi, onun “Seni aramayacağım,” dediği birahaneye getirmiştim Doktor’u. Onunla o akşam oturduğumuz masada gençten bir kızla ondan beş on yaş büyük bir adam oturuyordu. Adam elini kolunu sallayarak bir şeyler anlatmaktaydı.

Anlatabileceğini sanmıyordum adamın. Ama takdir etmiştim çabasını. Anlatabilme olasılığını sonuna kadar zorluyordu. Yenileceğini bilen takımın maça asılması gibi. Fark belki büyür, ama sahaya çıkmanın asıl amacına ihanet etmemiş olurlar. Bu adam da orta yaşa yaklaşmanın, arkada nice suskunluk bırakmanın telaşıyla konuşuyor olmalıydı.

Bense konuşmak istemiyorum. Geçtim bundan. Onu korkusuzca arayabilsem, yeter. Aradığımda o, sesinin her tınısından taşan sevinçle, “Görüşelim,” desin. Sonra susalım. Yoksa fena! Ne o, neden “Seni aramayacağım,” dediğini anlatabilir, ne ben ne demeye onu arayıp durduğumu. Bu yüzden, “Konuşmasak,” diyorum; o “Seni aramayacağım,” dememiş, ben onu hiç korkutmamışım gibi, çekinmeden, ürkmeden sussak.... Mümkün mü? Ben onu korkuttum, o “Seni aramayacağım,” dedi. Yetmezmiş gibi arayıp durdum onu. Belki onun için hiç kolay olmadı, her seferinde, “Hayır,” demek. Yoruldu. Ben yorulmadım mı düşlerimde telefon görmekten? Bu olsa gerek, gazetelerin yazıp durduğu bahar yorgunluğu.

Bu yorgunluk yollara atıyor beni. Yürüyorum; cadelerden geçiyor, sokak aralarına dalıyorum. Vitrinlerde elbiselere değil, yansıyan suretime bakıyorum. Her seferinde onu daha iyi anlıyor, “Aramaz tabii,” diyorum, “şu surata bak.” Avunuyor muyum bununla? Hem o suretin aslı, hem sureti görenim. Aramak isteyen de, tam numarayı çevirecekken telefonu kapatan da...

Giderek merak da kalmadı içimde. Neden öyle dedi, sormuyorum kendime. Nereden gelip nereye gittiğimiz gibi, bu da yanıtı olmayan başka bir soru. “Bilemiyorum, bilemem,” deyip geçmeli insan. Geçebiliyor muyum?

Her sabah onların sokaktan geçiyorum. Onu görsem saklanırım, görmek istemiyorum öyle “Pat” diye sabahın köründe. Ben yalnızca geçiyorum. Bir saygı bu. Önünden saygıyla geçtiğim, geçeceğim hiçbir anıt, hiçbir mo-zole kalmadı. Yalnızca onların sokak.

“Kendimizi tutmazsak,” dedi Doktor, “akşamın ilk sarhoşları olacağız.”

Gülümsedim. O hain masadaki adam çoktan sarhoş olmuştu bence. Onu Doktor’a göstermedim. Sohbetimin insan ilişkilerine ve bir insanın bir başkasına neyi ne kadar anlatabileceği konusuna kaymasını istemiyordum. Başka zaman, üzerinde en çok konuşabileceğimiz konu budur oysa!

Doktora yalan söylemişim gibi suçluluk duydum birden. Onu kullanıyordum. Buraya tek başıma gelemediğim için onu da sürüklemiştim. Allah bilir, bu hareketimle duygulanmış, beni sevecen ve dost canlısı bulmuştu. Yüzüm asıldı. Doktor ikincileri söylememiş olsa, hesabı ister kaçırdım.

Sustuk bir süre. Baktım Doktor bir şeyler söylüyor, dinlemeye başladım. Çatalıyla beynin kahverengi kısımlarını gösteriyor, oralarından beyaz kısımlara ve gövdenin başka yerlerine dağılan sinirleri anlatıyordu. Minnetle

baktım güleç yüzüne. Derdimi biliyormuş da, kendisini konuşacak konu bulmaya adanmış gibiydi.

“Muazzam bir mekanizma,” dedi.

“Öyle,” dedim, “muazzam bir mekanizma.”

OTEL

Kendimi otobüs yazıhanelerinin bulunduğu sokakta buluverdim. Onca yolu ne zaman yürüdüm, kırmızı ışıklardan nasıl geçtim, gecenin o saatinde önüme çıkan oldu mu, hiçbirini anımsamıyorum. Bu kadar yolu yürürken neler düşündüm, aklımdan neler geçti, hayal mi kurdum, kaygılarımla mı cebelleştim, bilmiyorum. Yanılmıyorsam, en son, otelleri düşünüyordum. Özellikle, askerliğimi yaparken bir geceliğine kaldığım oteli. Sonra herhangi bir otelde olmak istedim bu gecelik. O günü, o şehri, o oteli anımsayınca ürpermiştim. Korktuğumuzda duyduğumuz ya da bir tehlike atlattığımızda, bize, "Oh!" dedirten ürpertilerden değildi. Bu ürpertinin çokça özlemenden kaynaklandığını anladığımda, önce şaşırdım. Bazı anılar, sonradan değer kazanır; hatta her anı için geçerlidir bu. Geçmişte kaldıkça bir şeyler değer kazanır. Bütün sevdiklerimden uzakta saçma sapan şeylerle ilgilenmediğim, daha önce hiç yaşamamışım, oralarda doğup, oralarda ölecekmişim gibi bir kuruntuyu her an duyduğum günleri özlüyordum ha!

Ama o gece farklıydı. Doğunun ucundan biraz daha güneye gidiyordum. Ne geldiğim yerde kalmak istiyordum, ne gideceğim yerde. Neyse ki, "yol güvenliği" diye bir şey vardı ve ortalarda bir yerde geceleyecektim. Hem

de sivil olarak. Bir akşamı ve bir geceyi, soluklanmam için bana ikram etmişlerdi. Az önce özlediğim o gecede ki soluktu sanırım. İçimi ürperten o soluğun benzerini az önce yürürken de solumuştum. Bildik bir geçmişten bildik bir geleceğe giderken, bu akşam da kendi kendime, "Hooooop! Dur bakalım," demiş, bu kez ben ikram etmiştim o görkemli soluğu.

Güzel bir geceydi. O şehre kadar geldiğim askeri otobüsten indiğimde hava kararmamıştı daha. Otobüs benim dışındaki yolcularıyla İstanbul'a devam edecekti, bu yüzden beni askerlerin kaldığı yerde kalmaya zorlayacak kimse yoktu. İki aydır üzerime giyemediğim kot pantolonumu ve gömleğimi özlemiştim. Sokakları, vitrinleri, afişleri. Ama önce bir otel, soğuk da olsa bir duş; bana askerliği hatırlatan çantayı da bırakmalıydım. Pek çok şehirde olduğu gibi, orada da oteller bir caddeye toplanmıştı. Hangisini, neden seçtim anımsamıyorum. Odanın en çok caddeyi görüyor olmasına sevinmiştim. Duş aldıktan sonra perdeyi ardına dek açıp yatağın üzerine oturmuştum. Eylülün ılık akşamlarından biriydi. Uzun süre caddeye, karşıdaki sinemaya, evet, açık saçık filmler oynatan bir sineması vardı o şehrin, sinemaya girenlere, sinemanın bitişiğindeki iş hanında floresan lambaları yanan ülkü ocakları bilmemne şubesinin penceresine, tezgâhları boşalmış birkaç seyyar satıcıya, hızlı adımlarla yürüyen iki kadına, kafamda onların mesailerine yetişmeye çalışan fahişeler olduğunu kurmuştum, özetle, görebildiğim her şeye bakmış, her şeyi seyretmişim.

Dışarıda bir şeyler yedikten sonra yaptığım kısa yürüyüşte şehir, otel odasının penceresinden gördüğüm kadar sevimli gelmeyince, otele dönmüştüm. Nedense, yürürken şehrin içinde duymuyordum kendimi; otel odasıdaysa onlardan biri oluyordum. Belki de, yürüyen adam kimliksizdi, pencereden bakansa, "Bilmemne ote-

linin müşteri". Böylece sinemada ilkgençlik düşlerini perdedeki görüntülere teslim edenlerden, mesaiye yetişenlerden, siyasetle şehir dedikodusunu birbirine karıştırıp söyleşenlerden farkım kalmıyordu. Bazı hikâyelerde kahramanlardan biri sırtır da, eleştirmenler, "Bu karakter hikâyenin genel atmosferine uymuyor," derler ya, onun gibi, yürürken uymuyordum da, otel odasındaiken uyuyordum atmosfere.

Bu kez, o gecenin sabahındaki gibi erkenden kalkmam gerekmeceği için, geç saate kadar lobide oturup çay içirim belki de. Resepsiyondaki uykulu adamı lafa tutarım. Genelde konuşmak, hele tanımadığım biriyle konuşmak zordur, ama bu kez konuşacağımı sanıyorum. Anlatacağım bir şeyler mi var? Sanmam. Birisi çıkıp, "Otur kardeşim, anlat," dese, susar kalırım. Derdim anlatmak değil, konuşmak. Sesime ses verilmesi. Peki niye otel, niye resepsiyondaki adam? Birazdan otobüste yanımda oturacak adam da olabilir ya da otobüs bekleyenlerden birisi, "Ateşiniz var mı?" diye sorarsa...

Neden geceler boyu konuştuğumuz arkadaşlarım, sohbetine bayıldığım o kadın değil de, bir yabancı? Bu gece aradığım, geçmişin yüzleri değil. Onlarla çok konuştuk, hatta susmamız gereken zamanlarda bile. Bir dolu sözcük var aramızda. Önce onlardan kurtulmalıyız. Onlardan biriyle, -hele onunla- o kadar çok sustuk ki artık susmanın da bir anlamı var aramızda. Belki sorulamayan, sorulamayan bir, "Nasılsın?", belki bir küçük istek, "N'olur bana bulaşma bugün!" ya da küskün, kırgın bir şeyler... Ne yazık ki, bu anlamların hepsi eksik, hepsi yanlış geliyor bu gece bana. Umutsuzluk mu bu? Sanmıyorum. Hiç tanımadığım birisiyle konuşmaya sıfırdan başlarsam, daha az yanlış şeyler kurabilecek olmanın umudu var. Yola çıkanlara elma, armut satan adamla ya da uzaklara bilet kesen esmer kızla öylesine bir söyleşiye

başlamak istiyorum. Belki de, belirli bir uzaklık arıyorum konuşacağım insanda. Gerisi hep palavra, numara! Çok derinlere gidemeyecek kadar uzak olsunlar; benim de içerisinde ne olduğunu bilmediğim yerlere değmeye çalışmasınlar. Kendimi mi aldatıyorum, bilmiyorum, ama şu uykulu kız, bilet keserken, “Nereye?” değil de, “Neden?” dese, dilim döndüğünce bu gece içimi dolduran yolculuk hissini, bir taşra oteli arzumu anlatabilirim sanki.

Herhangi biri, evet herhangi biriyle konuşmalıyım. Ah benim geceler, gündüzler boyu özlediğim! Belki bir gün seninle de herhangi iki kişi gibi rastlaşırsınız. Ne sevinç, ne öfke olur gözlerimizde, oturur konuşuruz. Bütün sözcükler gıcır gıcır olur o zaman. Yanlış anlamlarını çoktan unutmuşuzdur. Masaya “masa” deriz, gülümsemeye “gülümseme”...

Çok değil, birkaç ay önce birisi, bu söylediklerimi bana söylese, bir tuhaf olurdu. Onunla iki yabancı gibi olma düşüncesi ateş gibi sarardı içimi; başım ağrır, yüzüm seğirirdi. Şimdi gülümsüyorum. Giderek “herhangi biri” oluyoruz da ondan mı?

Yine sözcükler... başımın belaları; kendime “yabancı” deyince kötü oluyorum; “herhangi biri” deyince gülüyorum. Kendi içimde nasıl temizleyeceğim bu sözcükleri? Hadi o kadını yıllarca görmedik, unuttuk diyelim, kendimi nasıl görmeyeceğim?

“Bir bilet lütfen.”

“Nereye?”

Düş kırıklığı bile denmez duyduğuma. Düş falan değil, düpedüz “artistlik”ti, bu kızdan, “Neden?” diye sormasını beklemek. Niye sorsun ki? Çok matah bir görünüşüm mü var? “Edebiyat yapmak” bu olmalı. “Otel”

imgesini de bir romandan aşırılmış olmalıyım. İşte, sözcüklerle çıkarsan yola, böyle kalakalırsın ortalık yerde. Birisi, "Nereye?" diye sorar adama. Ne gitmek istediğin yeri bilirsin, ne de kalmak anlamlıdır artık. Kem küm edersin, o saatten sonra otobüs kalkmayacağını düşündüğün bir şehrin adını söyler, çıkarsın işin içinden.

Söylenir durursun, gelirken farkında olmadığın sokaklardan dönerken.

"Konuşmak istiyormuş da, herhangi biriyle... Yok, efendim, o gece o otel pek de güzelmiş, vay vay vay! Geç efendi, geç bunları. Bas git evine, yat uyu! Sabah da git işine, geç makinenin başına, yaz babam yaz. İş çıkışı da gözün yiyorsa, konuş onunla. Suçu sözcüklere atmadan. Mesele, sözcüklerde değil, sözcüklerin ritminde. Akıp giderse korkma onlardan; baktın, duraklıyor, bil ki bir oyun var işin içinde, o zaman kaç, durma."

HAYIRLI VAZİFELER

Kimi insan ikindi rakısını sever, kimi ikindi sevişmelerini. Ben ikindi trenlerine tutkunum. Şu banliyö dediklerimizin ikindi vakti yol alan, تنها olanlarına. Uzun yol trenlerini de severim, ama onlar başka hikâye. İkindi vakti bindiğim banliyö trenlerinde, ne sabahla akşamın tikiş tikişlığı vardır, ne gece trenlerinin ıssızlığı. Akraba ziyaretinden dönen kadınlar, emekliler göze çarpar en çok. Sanırım iş için binen azdır. Bizim oralarda evlerin, sokakların arasından geçer tren, istasyonlar da semt merkezlerine sapa olunca, tren işine gelmez acelesi, telaşı olanın.

Unuttum, bir de işsiz güçsüz takımı olur ikindi trenlerinde. Öğlene doğru kalkar işsiz adam, şehre inmesi ikindiye bulur. Ya da bir gece önce bir arkadaşında söndürmüştür feneri, dönüşü bu saatlere sarkar. Yani, benimkisi böyle olur çoğu zaman. Öğrencileri de unutmamalı; sabahçıları özellikle. Bir okul gününü daha geride bırakıp hafta sonuna biraz daha yaklaşmanın neşesini yaşıyorlar. Okuldan kaçmış olanları hiç sormayın; onlar kocaman bir öğleden sonrayı hırsızlamışlardır hayatın pınarından.

Okusun okumasın, okuldan ya da evden kaçsın, yeni yetmelerin hepsi birbirine benzer. Tren penceresinden

sarkmaya bayılırlar, bağırarak konuşmaya, bir anda gülüp bir anda kavgaya çıkmaya. Kondüktörle kovalamaca, saklambaç oynar gibidirler. Bugün onlardan birini kondüktör soebelediğinde yanlarındaydım. Ensesine şaplağı indiriverdi. İkisi de gülüyordu. Onlara katıldım. Sohbet olsun diye, "Vurmasaydın, yazık," dedim kondüktöre.

"Yok ağbi," dedi, "bu çocuklar senin bildiklerinden değil. Dayak delisi bunlar."

Gülümsedim.

"Valla öyleler, dayak yemek için yaşar bunlar."

Dayaktan da söz etse, sesi sevecendi. Yeni binen iki kadının biletini yırtıp bana döndü.

"İyi bilirim kerataları. Her gün her gün aynı şey. İsimlerini bile sayarım..."

"Eee," dedim, "senin mesai arkadaşların da onlar."

Güldü. "Onlar olmasa işsiz kalır, acından ölürsün," diyecektim, tuttum çenemi. Yanlış anlar, bozulurdu adamcağız, çeker giderdi yanımdan; dağılıverirdi ikinci treninin keyfi.

"Geçenlerde yine bilet kontrolü yapıyorum," diye anlatmaya başladı. "Askerin birinin gülererek bana baktığını gördüm. Yanına varınca, 'Beni tanımadın mı Muhittin Ağbi?' diye sordu. Şöyle bir dikkatlice baktım. Bizim çocuklardan biriydi bu. 'Hasan' dedim. 'Evet ağbi benim. Helal olsun unutmamışsın,' dedi, sarıldı elimi öptü. Bi duygulandım. Gülererek, 'Gene mi biletsizsin lan?' dedim. 'Ayıp ettin ağbi,' dedi. Cebinden çıkarıp salladı bileti. 'Bu üniforma adam etti bizi.'"

"Aferin be çocuğa," dedim.

"Aferin ya. Ben de öyle dedim. Korkutmak için de, 'Askerde adam olmayana bir şans daha verirler mahpusa korlar,' dedim. 'Ağzından yel alsın ağbi,' dedi. 'Alır.. alır..' dedim. İstasyona gelmiştik. Hasan'a hayırlı teskereler dileyip öbür vagona geçtim. Hoşuma gitmişti oğlan. De-

min, 'mesai arkadaşı' dediniz ya, öyle şeyler düşündüm ben de. Eh, dedim, birkaç seneye varmaz kucağında bir bebekle görürüm Hasan'ı. Sonra o oğlan büyür, ama onu kovalamam, diye düşündüm."

"Niye? Onun oğlu arsızlık yapmaz mı?"

"Yok ağbi. Ben, inşallah, emekli olurum o zaman."

"Hadi canım, gençsin daha."

"On sekiz yıldır tren yollarındayım."

Dudaklarımı büzüp şaşkınlığımı belirttim.

"Neyse, ağbi anlatacağım o değil. Hasan'ı düşünür, hisli hisli biletleri yırtarken, birkaç istasyon sonra Hasan'ın hakileri gözüme takıldı. Zibidi trenden inmiş, benim yırtmayı unuttuğum bileti kapı arasından kendi gibi biletsiz birine uzatıyordu."

"Yapma ya," dedim gülerek. "Uslanmamış demek. Bir de ötekileri azdırıyor ha."

"Valla, aynen öyle ağbi," dedi.

Az önce söylemediğim cümleyi söyledim, güldü.

"Haklısın ağbi, işimiz bu."

Sohbeti koyultmuştuk. O sıra tren yeni bir istasyona girmese işimi soracaktı belki de. Ne var ki "Hayırlı yolculuklar," deyip indi.

"Hayırlı vazifeler," dedim ben de.

TREN ELBET KALKACAK

Kondüktör trenin zamanında kalkmayacağını söylediğinde yemekli vagonu uğultu kapladı. Söylenmeye, demiryollarını eleştirmeye başladılar; sözü hükümete, hat-ta çokuluslu şirketlere vardırırlar oldu. Ne rötâr, ne bu konuşmalar keyfimi kaçırabilir. Belki içimden onlara söylev çekerim, ama yüzüm asılmayacak. Tren yolculuğunun ve rayların o tekdüze ritminin aklıma geldiği andaki gülümsemeyi koruyacağım.

Cesaretim olsa, “Hadi kompartımda, koltukta olanları anlarım da,” derim söylenenlere, “sizi anlamıyorum. Yemekli vagondasınız. İçki seviyorsanız, söyleyin bir şeyler; üzeri demiryolu armalı bardaklarla getirsinler. Sevmiyorsanız çay söyleyin ya da kahve, olmadı su. Göğün giderek artan kızılığına bakarak yudumlayın içkinizi. Düşünün o kadar da gerekiyor mu gideceğiniz yere bir an önce varmanız.”

İlginç bir trendir bu. Tam mesai saatinin bitiminde, daha gün batmadan kalkar. Şehrin uzağındaki büyük banliyölere uğrayıp öyle çıkar şehirden. Yemekli vagonun müdavimleri de bu banliyölerde oturanlardır çoğunlukla. Benim gibi birkaç uzun yol yolcusu dışında hepsinin en fazla iki saat sonra evlerinde olacaklarını duyuran izleri var. Gevşemiş kravatları, evrak çantaları, po-

şetlerden sarkan ıspanak demetleri...

“Siz de bilmiyor musunuz sanki?” diye sormak isterim. “Evleriniz almayacak yorgunluklarınızı. Akşam haberleri, karınız ya da kocanız, kim bilir kime küsüp surat asan kızınız, nerede, kiminle olduğunu ne halt yediğini bilmediğiniz oğlunuz.”

Ama tren alır yorgunlukları. Birbirinin benzeri istasyonlar. Koyu gölgeli atkestanelerinden gelen hışırtı, uzak binalarda yankılanan o tiz düdük sesi. İstasyon bahçelerinin تنها sıralarına oturup soluklanmak gerekmez günün yorgunluğunu atmak için. Geçerken bir an görmek yeter. Bir gün o atkestanesinin altındaki sıraya oturup trenin getireceği birisini bekleyeceğimi düşünürüm. En fazla bir telaş dolaşır bedenimi. Yorgunluk falan kalmaz.

Bunları içimden değil, söylenip duranlara söylesem, “Oğlum,” diyecekler, “belli ki acelen yok. Beklemek senin gibi avareyken güzel gelir insana.”

Acelem mi yok? İçinizde en çok acelesi olan benim. Bu tren beni evime götürmüyor, asık yüzlü olmanın kıdem sayıldığı, her köşesi can sıkan kutulardan birine gitmiyorum. Tren beni sevgilime götürüyor.

Dün gece konuştuk. Ben trene buradan, ilk istasyondan bineceğim; gün batarken. Gün doğarken tren onun kasabasına varmış olacak, o da oradan binecek. Son istasyona kadar bir saat çay içecek, kahvaltı yapacağız yemekli vagonda.

Yeni uyanmış, gözümü bozkırın ufkuna dikmiş olacağım, o kasabasının istasyonunda beklemeye başladığında. Tam trenin yavaşlamaya başladığı an, kıvırcık saçları ve sırt çantasıyla onu seçeceğim. Tren duracak, o binecek.

“Ne güzel olur,” dedi bunu anlattığımda. Bu cümleyle daldım uykuya. Uyanır uyanmaz da fırladım dışarı.

İşe gitmeden gara uğrayıp biletimi aldım. Onu aradım, uyandırmak pahasına.

“Akşam biniyorum. Sabaha görüşürüz,” dedim.

Telefonu kapatmadan bir şey daha söylemek geçti içimden. Utandım, söyleyemedim. Onun da utanmasından, üzülmelerinden korktum. Söyleyemedim dilimin ucuna gelen şeyi. “Geçen seferkiler gibi olmasın,” diyemedim. Bu trene çok bindim, bu akşamki gibi neşeyle. Ama trenin onun kasabasına girdiği hiçbir sabahta, onun saçını, sırt çantasını seçemedim uzaktan. Birlikte çay da içemedik. Trenden iner inmez aradım. Ya uyanamamış ya bir işi çıkmış, bana haber verememişti. Hiçbir gün dönüş trenini beklemedim. İlk otobüse atladım. Otobüsler onun kasabasından geçmiyor. Gerçi bozkırdaki her kasaba benim için bir, hepsinde o var sanki. Hepsinde, evinden işine yürüdüğü beş dakika içinde üzerine yapışan bakışlardan gün boyu kurtulamayan, genç bir kadın yaşıyor.

Bu kasabalarda güneş hep bozkırda batır. Yere düşmüş, olgun bir şeftali gibi dağılarak. Genç kadın o saatlerde ufka bakmaya dayanamıyor, yatıp uyuyor. Rüyasında deniz görüyor, ufkun sarı-kızıl değil, yeşil-mavi olduğunu. Uyandığında yatsı çoktan okunmuş, kasabanın sokak lambaları dışında göz kırpan tek tük ışığı kalmış oluyor. Görölme korkusu olmadan balkona çıkabiliyor bu saatlerde; yıldızlara bakıyor, onlardan medet umuyor sanki. “Bu gece ne yapsam?” diyor. Ben ararsam, benimle konuşuyor. Aramazsam, ne yapıyor bilmiyorum.

Yarın öncekiler gibi olmayacak. Öyle olmasın diye tren istasyona girerken gözlerimle onu aramayacağım. Elimdeki kitaba bakacağım, tek cümlesini anlamadan, kim bilir kaç sayfa çevireceğim. O çoktan binmiş, yanıma varmış olacak. “Bak bu kez nasıl geldim? Beklemiyordun di mi?” diyen bakışlarla gülümseyecek.

Tren kalkmış bile. Söylenenler söylenmeyi bırakmış, yemeye, içmeye dalmışlar. Masamdaki üç adam da, yan masadaki adamı dinliyorlar. Az önce söylenenlerden biriydi bu. Şimdi neşeli. Siyasetten konuşuyor, ama tuttuğu takım galip gelmiş birinin maç sonrasındaki heyecanı var sesinde. Pek de kibar. Garsondan birayı istemiyor, "istirham" ediyor, uzak masadaki tanışına eğilerek selam veriyor. Şövalyeleri andırıyor selamı. Aslında her şeyiyle bir şövalye bu adam. Uğrunda savaştığı bir şeyler var. Trenin hareketiyle bir muharebeden daha zaferle çıktı. Biraz gecikmiş de olsa, her şey planladığı gibi olacak. Bu kadar çok ve bu kadar kibar konuşmasa, bir de benim yeterli cesaretim olsa, "Ah sevgili şövalye," diyeceğim, "bütün şövalye hikâyeleri zaferle biter, doğru. Peki şövalyelere ne olur? Üç beş gün, övünerek son savaşlarını anlatırlar. Oysa, ne son savaş diye bir şey var, ne de yegâne deli şövalyeninki dışında adınızı anımsayan kaldı."

Yemekli vagon iyice doldu. Önce, yalnızca, bizim gibi trene yemekli vagondan binenler vardı. Sonra yerlerine yerleşip çantalarını bırakanlar geldi. Masada iyice sıkıştık. Buna biraz da ben neden oldum. Genç bir kızla genç bir oğlan yemekli vagona geçmiş, kaygılı bakışlarla oturacak yer arıyorlardı. Belki de birlikte çıktıkları ilk yolculuktu bu. Oğlan zor ikna etmişti kızı.

"Trenin yemekli vagonunda bira içeriz, sigara böreği yeriz," demiş, öve öve bitirememişti eski yolculuklarını. Oysa şimdi yer yoktu! Kendimden beklemediğim bir acarılıkla, "Biraz sıkışsak da *çocuklar* otursa," deyiverdim. "Çocuklar" dediklerimden en fazla üç beş yaş büyüktüm. Buna şaşır da mı ne yaptıklarını bilemediler, masalarında bir kız olması mı çekici geldi, bilmem, anında sıkıştılar verdiler.

"Buyrun böyle oturun," dedim çocuklara. Teşekkür edip oturdular. Masadaşlarım kendi dünyalarına çekil-

mediler hemen, kızla oğlana bakıyorlardı. Çocuklarsa bize rahatsızlık vermişler gibi, mahcup ve sessizdiler. Üstelik bira ve sigara böreği değil, çay istediler garsondan. Onları bir de ben bakışlarımla sıkımayayım diye hafif yan döndüm. Unutmuşum; bizim şövalye ile yüz yüze geldik.

“Çok kalabalık,” dedi. “Niye ikinci bir yemekli vagon koymazlar ki?” Bir şey söylemeyip, yalnızca gülümsedim. Gülümsememi yorumlamayı ona bıraktım. Tahmin ettiğim gibi, bunu bir sohbet çağrısı sanmış ve anlatmaya başlamıştı. Onu dinler görünüyordum, ama dinlediğim bir başkasıydı.

Ansızın ortadan kaybolmalarımın nedenini sorduğu bir akşam, tren yolculuklarımı, bozkırdaki sevgilimi anlattığım bir arkadaşımı karşımda oturan.

“Ya bırak bu kızın peşini ya da git kasabasına, çık karşısına. ‘Ben geldim,’ de,” diyordu.

“Davet etmiyor ki nasıl giderim?”

“Saf mısın yahu? Ne daveti bekliyorsun? Sevmiyor musun?”

“Seviyorum.”

“O zaman bir sabah in onun kasabasına.”

“Gel demeden gitmem.”

“Sevmek mi lan seninki, sinameki herif!”

Bilmem ki! Herhalde şövalye soyundan gelmiyorum. Arkadaşımsa şövalyelik bekliyordu benden. Birkaç kez sormuştum sevgilime, “Geleyim mi?” dedim. Her seferinde kısa ve kesindi yanıtı: “Hayır.”

Bu kesinlik bazen beni de kuşkulandırıyor, ama kapılıp gitmiyorum kuşkuya. Sonra bu kuşkuyu yenecek şeyler geliyor aklıma. “Trene binmem,” demiyor ki; o da istiyor, ama ya uyanamıyor, ya işi çıkıyor. Onu aradığım geceler, uzun uzun konuşuyoruz. Evet, o beni aramıyor, ama olsun, aradığımda anlatıyor, anlattıklarımı dinliyor ya!

Şövalye ruhlu arkadaşım sa onu zorlamamı, sıkıştır-
mamı istemişti. Benim sevgim de, onun sevgisi de böyle
anlaşılacakmış. Gidip onun istemediği bir şeyi yapınca
onu seviyor olacaktım, o da istemediği bir şeyi yapanı
kovmayınca beni seviyor olacaktı. Olacak şey mi bu?
Aklım bir türlü almadı. Şövalye mantığı bu olsa gerek.

Arkadaşımın akli da benim yaptıklarımı almıyor
olsa gerek. Kim bilir, belki de nasıl tanıştığımızı anlatma-
lıyım; bir de benim penceremden görebilir o zaman yap-
tıklarımı ve yapmadıklarımı. Hiçbir şey istemeden ve
beklemeden birkaç gün geçirdiğimizi anlatsam, yarın-
mış, o kasabasına ben İstanbul'a dönecekmişim düşün-
meden; belki biraz anlar yolculuklarımı. Bu da yetmez.
Şimdi nerede ve ne yaptığını bilmediğim başka bir ka-
dınla, yıllar önce, "Yarın, yarın," diyerek "şimdi"yi yitirdi-
ğimizi de bilmeli. Her ilişkinin, biten bir önceki ilişkinin
eksik bıraktıklarını tamamlamak için başladığından söz
etmeliyim. Bu yüzden her seferinde yeniden doğar gibi
olduğumuzu ve içimizde bir şeylerin asla ölmediğini,
ama değişip durduğunu anlatmalıyım.

Nice sabırsız bekleyişten, sancılı geceden, uzun
uzun söylenmelerden sonra bu trene vardığımı da anlat-
malıyım. Bu trene, kalksa da, kalkmasa da. O sabah binse
de, binmese de... Ben atlıyorum ya trene, sevinçle bakı-
yorum ya penceresinden. Biliyorum, tren elbet kalkacak.
Bunu bir gün, kibar ama geveze şövalye de öğrenecek.

Sevgilim de, benim trenin kalkacağından emin ol-
duğum kadar geleceğine inandığım gün binecek trene.

TAŞINMAK

Denkler, hurçlar, paketler, torbalar bekliyordum içeri girdiğimde; en azından eşyaların yeri değişmiş olmalıydı. Her şey eski yerinde, salon o kendine has dağınıklığındaydı oysa. Altan'ın yakında taşınacağını gösteren hiçbir şey yoktu ortalıkta.

Göç hali, oldum olası korkutur beni. Memur aileleri gibi, sık sık, şehir ve ev değiştirmemiştik çocukken, ama bizim de, yazları yaylaya çıkışımız göç etmek gibiydi. Öyle ki annem “göç alışverişi” yapar, babam “göç için minibüs” ayarlardı. Göç vakti yaklaştıkça, kardeşimle birlikte gün sayardık. Apartmanın yedinci katından, yeniden dağa, kıra, erik ağaçlarına, tesbih çalılarına ve arkadaşlarımıza kavuşacaktık. Yol, biz varmak istedikçe uzardı; ya minibüs su kaynatırdı ya da yolda onarım olurdu. Zaten dar ve dik olan yoldan Toroslar'a tırmanırken, önümüze bir de meyve sebze yüklü kamyonlar düştü mü, tıngır mıngır giderdi minibüs. Yaylaya varınca da bitmezdi ki... Ertelenirdi kavuşma anı. Çocuk da olsak, bize göre de işler vardı. Küçük sepetleri biz indirirdik minibüsten, odaların pencerelerini açmak, hamamdan hortumları çıkarıp babamla birlikte suyu bağlamaya depoya gitmek bizim işimizdi. Özgürlüğümüz, “Çekilin ayak altından,” sözüyle başlardı. Bu cümle, ya annem

naftalin kokan eşyaları havalandırmak için bahçeye yaydığında ya da nenem bütün kap kacağı kış boyu börtü böcek, sıçan falan dokunmuş olabilir diye yıkamaya başladığında söylenirdi. Koşa koşa uzaklaştık. Benzer bir gün, yazsonunda “göçerken” de yaşanırdı.

Göçmenin, taşınmanın bende böyle çağrışımları olduğu için, Altan, “Taşınacağım, yardım eder misin?” dediğinde, pek sevindiğim söylenemezdi. Altan’ın evini, daha yıllarca aynı biçimde kalacakmış gibi dokunulmamış görünce, önce anlam veremedim. Sonra sorunun daha büyük olduğunu düşündüm. Altan, beni paketleme işine çağırmıştı; tabakların, çanakların gazetelere sarılması, kitapların kutulara, ıvır zıvırların torbalara doldurulması, kitaplığın sökülmesi, aranan, ama bulunmayan şeylerin, örneğin tornavidanın ya da makasın aranması gibi işlerdi beni bekleyen. Hoşnutsuzluğumu ondan çıkarırcasına, “Oğlum, daha hiçbir şey yapmamışsın!” dedim.

“Az dur, az dur, hele bir otur...”

Ne içeceğimi sorduğunda, beni bekleyen işleri düşünerek kahve istedim. Onun kendisine şarap doldurduğunu görünce şaşırdım. Bir sıkıntısı mı vardı çocuğun? Sıkıntılı görünmüyordu, hatta gözlerinde, anlam veremediğim bir pırıltı vardı.

“Vay be,” dedi sonunda.

Anlamaz gözlerle baktım.

“On küsur yıl,” diye ekledi, “on küsur yıldır bu evdeyim.”

Onu tanıdığımdan beri bu evde yaşıyordu. Eh, biz de, sağda solda, birbirimiz için, “Eski arkadaşım,” demeye başlamıştık çoktandır.

“Zor olmalı burayı terk etmek.”

“Sorma.”

“Her göç zordur gerçi...”

“Öyledir, ama ben sanki ev değıştirmiyor da, devir değıştiriyorum. Bir şeyler, bu evle birlikte geçmişte kalacak. Yanımda götüremeyeceğim şeyler var. Şu koltuk mesela, yeni evde buradaki gibi durmayacak, taşınırken bütün anılar dökülecek üzerinden.”

Sözünü ettiğı, onun “Oblomov koltuğı”ydu. Akın’ın sözleri geldi aklıma. Aslı’nın peşinden resim dersleri almaya başladığında, “Tek amacım, bu adamın bu koltuktaki resmini çizebilmek,” derdi. Onu, ben de, en çok bu koltukla düşünürdüm. Ne zaman gelsem, oraya oturmaz, bugün de olduğu gibi, koltuğun karşısındaki divana çökerdim. Çökerdim, çünkü sağ yanı çökmüştür divanın.

“Sen o koltuktan kalkmıyorsan, bu divanı kim çöktetti?” diye takıldım.

“Zâtınız beyfendi,” derdi. Yatıya kalmışsam, yatacağım yer de bu divan olurdu; o çökük yer, geceyi de mahvederdi.

“Geçen gece, toplanmaya kitaplardan başlayayım, dedim. Yıllardır el sürmediğim ne çok kitap. Her biri, onu okuduğum zamana taşıdı beni. Hepsinden üç beş sayfa okudum, altını çizdiğim satırlara, dizelere baktım. Sabahı etmişim. O cümleler, hayal meyal, neden altılarının çizildiğini söylediler, ama başka bir yerde, iyiden iyiye anlamsızlaşacaklar.”

Kalktım, bir bardak şarap da ben doldurdum. Anlaşılmıştı, bugün iş miş yapmayacaktık. Gözüm Altan’a takıldı. Odadaki eşyaya uzun uzun bakıyor, her biriyle başka bir anıya gidiyor gibiydi. Bazı insanlar vardır, eski eşya toplarlar sürekli. Onlar bakar eşyaya böyle; önceki yaşamları olduğunu düşünürler eşyanın, uzun uzun bakıp önceki hayatlarını kestirmeye çalışırlar herhalde. Saraydan çıkma bir kâsedden kimler hoşaf içmiştir, falan... Hayal gücü, ansiklopedik bilgi, uzun hikâyeler yazdırı-

bilir insana. Altan'ın hali farklıydı. Onun evindeki eşyanın çoğunun önceki hayatı yoktu; varolanların, örneğin eskiciden birlikte aldığımız masa ve sandalyelerin önceki yaşamları da, en önemsiz, en bildik orta sınıf yaşamlarıydı, düşünölmeye değmezdi. Taşınınca, gerçek anlamda önceki yaşamları olacaktı eşyanın. Eşyanın ve Altan'ın.

"Aman be Altan," dedim, "amma melankoliksın bugün; beni de soktun bu havaya. Oğlum, atalarımız boşuna, 'Tebdili mekânda ferahlık var,' dememişler. Ne güzel işte; yeni bir mekân, yeni bir hayat..."

"Atalarına da, sana da..."

Birden bu evin, benim için de önemli yanları olduğunu fark ettim. İlk kez bu evde birlikte olmuştuk Ay-la'yla. Hainler, herkes erkenden yatmış ve ikimize bir tek yatak bırakmışlardı... Sadece o anı mı? Daha yüzlercesi. Ne çok gecelemişdik burada. Bir gece masa başında sızmışım, uyandırmamış itler. Gecenin bir vakti uyandığımda burnumun dibinde ağzına kadar dolu bir kül tablasıyla, içinden en fazla iki yudum alınmış rakı bardağı vardı; içim bulanmıştı. Bir başka gün, saatlerce kapının çalmasını beklemiştik. Akın kayıptı. Okuldaki forumu polis basmış, dört yana dağılmıştık. Akın, belirlediğimiz buluşma yerine gelmeyince, Altan'la birlikte bu eve dönmüştük. Kapı çalınıp Akın mahcup bir ifadeyle içeri girene dek saatler geçmek bilmemişti. Ya kahvaltılarımız? Saatler sürerdi. Altan'a kızıyor, ben dalıyordum geçmişe.

"Benim de çok anım var ha burada," dedim.

"Onun için seni çağırdım ya," dedi.

"Eşyayı ne zaman toplayacağız sahi?"

"Toplarız, birer kadeh daha içelim önce."

İçimden, "Zor toplarız," deyip ayaklarımı uzattım divan boyunca. Hâlâ rahatsızdı, ama çok tanıdıktı doğrusu.

“Altı yıl önce, bir keresinde taşınmaya karar vermiştim biliyor musun?” diye sordu.

“Hadi be, hiç haberim olmadı,” dedim. O an, altı yıl önce sene kaçtı, neredeydik, ne yapıyorduk, diye düşündüm, sonra vazgeçtim. Yılların, epeydir, hesap kitap dışında anlamı kalmamıştı. Beş yıl önce ya da geçen yıl, çok şey değişmiyordu.

“Okulun bittiği yıl mı?”

“Salak, okul altı yıl önce mi bitti?”

Bu oğlanın hafızasının keskinliği adamın canını sıkardı doğrusu.

“Doğru,” dedim, “biz okulu bitireli yakında on sene olacak.”

Yine de, bu “altı yıl önce” sözü, bana çok şey dememişti. Merakım uzun sürmedi.

“Aylin’le ayrıldığımız günleri hatırla. Evden çıkmazdım hani, işim de yoktu. Bir ara, bu anlamsızlık canıma tak etti. Evde, Aylin’i beklemenin faydası yoktu; gelmeyeceği belliydi. O günlerde, yavaş yavaş, bu şehri terk etmek düşüncesi takıldı kafama. Sürekli, “Gitsem, bir şeyler değişir,” diyordum kendi kendime. Kendime yeni şehirler seçiyordum. Düşündükçe kafama yatmaya başladı. Antalya’ya gidecektim, kuzenimin yanına. O sıra, son bir kez demir atmaya çalıştım. Ayşe’yi bilirsin, o da işsizdi; onunla sık sık buluşmaya başladık. Onunla buluşmak, beni evden çıkartabiliyordu. Gerçi, ısrarla, Aylin’le gittiğimiz yerlere gitmemeye özen gösteriyordum, ama Ayşe de eskisinden güzel görünmeye başlamıştı gözüme. Şehri terk etme düşüncesi de, yavaş yavaş çekiciliğini yitiriyordu.

Bir gün, Akın’ın taktiğini uyguladım. Hani, o kızlara sürekli acılarından, bunalımlarından söz eder ya; kızlar da, onun yardım istemesini ve kendilerindeki yardım etmenin verdiği mutluluğu aşk sanırlar, işte o numara. Be-

nim derdim ayrıydı. Ona şehri terk etme düşüncesini açtığımda vereceği tepki, bana olan ilgisini gösterecekti. 'Bu şehirden gitmeyi düşünüyorum,' dediğimde ne dedi, biliyor musun?"

"Nereden bileyim?"

"'Bence de, en makulü, babanların yanına gitmen,' demez mi? O an, kesinkes karar verdim gitmeye. Öyle ki eve dönerken, bütün parasızlığıma karşın istavritle şarap aldım. Uzun süredir doğru dürüst bir şeyler yemiyordum, kendime ziyafet çekecektim, 'Şehre veda ziyafeti.' İnanmayacaksın, şarabı bitirdikten sonra kitapları ve kasetleri toplamaya başladım. En fazla üç beş kitabı raftan çıkarıp masanın üzerine koyduktan sonra kötü oldum. Taşınmak, o kadar büyüdü ki gözümde. Oysa fazla bir şey de götürmeyecektim; kitaplar, kasetler, müzik seti, üç beş giysi... Yapamadım. Bu evden başka bir yerde soluk alamam gibi geldi."

"Oğlum, asıl bu evin tozu, rutubeti senin nefesini daraltır," dedim. Güldü ve devam etti.

"Gitmeye çok yaklaşımıştım, ama olmadı."

İçki içtikçe, bozgunculuğum artar benim. İnsanların hayallerine, cümlelerine, kendilerini kandırmalarına laf dokundurmadan duramam.

Pis pis sırtarak, "Ama bu kez gidiyorsun," dedim.

"Evet, gidiyorum," dedi.

"Benim yardım edecek hiç halim kalmadı, bilesin."

"Aylin gelecek. O yardım eder kitapları toplama."

"Kitapları ve kasetleri."

Gülümseyerek baktık birbirimize. Sonra kızdım.

"Aylin gelecekti de, beni ne demeye yardıma çağırydın?" diye sordum.

"Seni de," dedi, "beni dinlemen için çağırdım. İnsanın çenesi düşer taşınırken..."

ARİF'İN FİRMASI

Arif, kırmızıya çalan bordo ceket, lacivert pantolon, kavuniçi gömlek ve alacalı kravatıyla mahalleye sebzeçi Memet'in tezgâhı gibi girdiğinde, beklediği ilgi, tezahürat ve söz atmalarla karşılanmadığı, bunlara hazırladığı yanıtı veremediği için bozulduysa da, yıllar önce üç gün birlikte olduğu kız arkadaşıyla mahalleye geldiklerinde de kimsenin ona kaş göz hareketi yapmadığını anımsayıp rahatladı. "Oldum olası çekemezler beni, görmezden gelirler" dedi. Bir sigara yakıp kahveye daldı. Kimse tanımadı onu, görmedikleri bile söylenebilir. Doksan kiloluk gövdesi, renk cümbüşü kılığı ve ensesinde bir köpek yavrusunun kuyruğu gibi salınan alışılmadık kıvrık saçlarıyla onu kimsenin görmemesi inandırıcı gelmezse, şu eklenebilir: Mahallenin gençleri başlarını oyundan pek kaldırmazlar. Oyun oynamayanlar ise değil tanımadıkları birisine, on yıllık ahabplarına bile kolay kolay bakamayan, pısırik tiplerdir. Yine de içlerinden biri onu gördü. Hasan, elindeki kâğıtların uyumundan heyecanlanmış, uğuru kaçmasın diye kâğıtlara bakmaya çalışırken Arif'i tanıdı ve gecikmiş karşılama töreni başladı. Arif'in yüzü güldü, üç gündür tasarladığı yanıtı sigara dumanıyla birlikte şaşkın şaşkın bakanların yüzüne savurdu:

“Bu dünyada insanlar masa başında kâğıt oynayarak yaşamıyorlar.”

Zavallı Arif bu söz üzerine herkesin sus pus olup başını öne eğeceğini sanmış olmalı. Söz atmalar sürünce verecek yeni bir yanıt bulamadı. Neden sonra, aklına kısık gözler ve yayvan bir gülümsemeyle bakmak geldi ve uzun süre öyle kaldı. Kahvedeki “Ne iş lan?”lar, “Hayır-dır oğlum”lar beklediği ölçüde artınca da:

“Kurs için İstanbul’a gitmiştim, bu sabah geldim,” diyerek başladı anlatmaya. Bir tıraş bıçağı firmasının satış mümessili olmuş, losyon, krem falan da pazarlayacakmış. Bu yöre ondan soruluyormuş artık, işi gereği çevre illeri de gezecekmiş. Parası da “eh işte”ymiş. Onu pek sık göremeyeceklermiş, ama üzülmessinlermiş. Her şey anlaşıldı, yalnızca bu “Üzülmeyin” anlaşılamadı. Takım elbise de giyse, Arif’in konuşmaya olan tutkusunu ve bu tutkuya hiç yakışmayan yeteneksizliğini bildikleri için hiç kimse yeni bir şey sormaya cesaret edemedi.

O günden sonra bir görünüp bir yiter oldu Arif. İlk geldiği günkü bocalamayı bir daha hiç yaşamadı, ama o yayvan gülüş eski bir ameliyat izi gibi kaldı dudaklarında. Selam verirken, selam alırken, konuşurken, susarken, çantasından pazarladığı malları çıkarıp önüne gelene gösterirken, işiyle ilgili soruları “N’olsun işte” deyip geçiştirirken... İşinde ne ölçüde başarılıydı, bunu kimse bilmiyordu, ama aldığı ikinci takım elbise ve otlakçılardan kaçırса da yabancı sigara içmesi meraklılar için yeterli ipucuydu. Bir süre evlerde, dükkânlarda Arif’in köşeyi dönüp dönemeyeceği konuşuldu. Onu uzun süredir tanıyan arkadaşları bunu pek mümkün görmüyorlardı. Bu savın karşısında, “Ne yani, para kazananların hepsi çok mu akıllı insanlar?” diyen, yoksulluklarını ve yoksunluklarını fazla akıllı oluşlarına bağlayanlar vardı. Birkaç kişi Arif’ten borç istemeyi düşündü, ama “Vermez bu herif”

diyenlere kanıp caydılar. Bazı evlerde de, kızlarını Arif'e vermek isteyen annelerle, onun koca gövdesinden korkan kızların tartışmaları yaşandı.

Bunlar olup biterken, Arif de, "Dil çok önemli, çok" deyip duran yazarları haklı çıkarırcasına yeni bir dil geliştirdi. Kahve'ye hafta sonları bile takım elbiseyle gelmesine takılanlara "medeniyet"ten, "Avrupailik"ten dem vuruyor, oyun oynarken işlemeye gittiğinde kendisine "opsiyon" tanınmasını istiyor, gördüğü her bıyıklıya, bıyıklarını keserse "daha çağdaş bir vizyon sahibi" olacağını anlatıyordu. Mahallede, eski Türk filmlerinde olduğu gibi, mahallenin gençlerini düşünen babacan yaşlı adamlar olmadığı için (bizim yaşlılara sorsanız hepsi itin belden gerisidir ve ne halleri varsa onu göreceklerdir) duruma işkillenip, "Yahu ne olacak bu çocuğun halı?" diye soran kimse yoktu. Gazetelerde satış mümessilliği ilanı arayan geleceğin yeni Arif'leri ile işsiz yıllarında içtiği çayları ödemedен sıvışan birisinden zaman zaman bahşiş alan kahveci Suat ise durumdan hoşnuttu. Her şeye rağmen borç isteyip de öğüt alanları, yumuşak yüzlü oldukları için onu dinlemek zorunda kalanları ve sevdikleri kızlardan ikide bir "Bir Arif kadar olamadın" sözünü işitenleri saymıyorum, son çözümlemede bu, biraz da onların kabahati.

Arif de mutluydu. Kötü günler geride kalmıştı. "Al-laha şükür" çalışarak yükseliyordu. İl dışına gittiğinde otel ve lokanta masraflarını şişirmesine göz yumanların da sayesinde, "N'aber lan şişko?" günleri geride kalmış, "Hoş geldiniz beyefendi" günleri başlamıştı. Bir tek sorunu vardı, sevgilisi yoktu. Eskiden olduğu gibi, bu duruma birahanelerde ağlamıyordu, ama bir sürü ipsiz sapsızın "gül gibi" kızlarla gezmesi onuruna dokunuyordu. Kiloluydu ve yıllardır imrenerek baktığı kebabçı ve tatlıcılar onun için gündelik hayatın sıradan uğrakları halini

almıştı. Kısa zamanda beden numarası büyüdü, sıkıntısı çenesine vurdu. Gün geçmiyordu ki, politika, spor, kadınlar gibi konulardaki eşsiz bilgisini gösterip milletin canını sıkmasın. Bu söylevlerin arasına yeni iş projeleri katmasa kimse dinlemezdi onu ya, mahallenin işsizi güçsüzü fazlacadır. Her akşam, düşünüyordu kurduğu sigorta acenteliği için yaptıklarını ve yapacaklarını, kimleri ekibine alacağını anlatıyordu. “Bu işi bir aldık mı kimse bizi tutamaz” deyişi, çaresiz gençlerin “Arif ağbi”si olmasını sağlamıştı. Onlar, “Arif ağbi” dedikçe, Arif, ağbileşiyor, “Siz bilmezsiniz...” diyerek başlıyordu konuşmaya. Kalın sesiyle, bağıra bağıra konuşuyordu üstelik. Ona bulaşmak istemeyenler ses çıkarmadıkça, “Ağbi” diyenlerin gözünde değeri artıyor ve “Ağbicğim” oluyordu. “Ağbicğim”leştikçe, Arif’in nasıl saçmaladığını, bunun üzerine ötekilerin iyice çileden çıktığını ve bitimsiz döngüyü anlatmayacağım. Bu tip döngülerin kaçınılmaz sonu, bilirsiniz, patlamadır. Bu kez de öyle oldu.

Televizyonda pazarladığı tıraş kremi, losyon gibi malların reklamı çıktığında, “Bizimkiler bu işi iyi biliyorlar” demesinden kimse kuşkulananmamıştı. Her gün, en az bir kere, “bizimkiler”in satış durumunu, pazarlama politikasını, üretim hacmini, iç ve dış pazardaki yerini işitmekten bıkanlar da, yaşlıların kendilerine yaptığını yapıyor, Arif’i ne hali varsa görmesi için bırakıyorlardı. Keşke biraz uğraşsaydık Arif’le, uğraşsaydık da canı yanmasaydı Berber Cemal’in.

Sabahları berberde tıraş olmaya başlamıştı bir süredir. O sabah da işe çıkmadan, söylemeyi pek sevdiği “prezantabil” sözcüğünün hakkını verebilmek için “Sinek kaydı olsun Cemalcığım,” demiş ve hafif hafif horlayarak, iyi alamadığı sabah uykusunu sürdürmüş berber koltuğunda. Bir ara gözlerini açmış, şaşkın şaşkın bakınmış aynalara, tezgâha, aynadaki uykulu suratına, berber

Cemal'e. Gözü tezgâhtaki açılmış jilet paketine takılınca fırlamış yerinden.

"Ne lan bu?" diye bağırmış, "Bize bu yapılır mı? Ben sana bunları mı pazarladım? Bu adi şeyleri nasıl sürersin yanağıma? Kaç kez anlatmadım mı, bunlar cilde zararlı demedim mi? Bizim mallar iki kere kontrol ediliyor, dünya çapında firmayız, demedim mi?"

Arif sesini iyice yükseltince, dayanamamış Cemal küfretmiş, firmasına da, bıçağına da... İyice deliren Arif de Cemal'e eline geçirdiği makasla saldırmış. Ben anlatanların yalancısıyım, zaptettiklerinde, makası Cemal'in gırtlığına dayamış, "Söyle lan, en büyük firma sizinki de," diyormuş.

BOĞAZ'DA BİR ÖĞLE VAKTİ

“O kadar da zor değilmiş,” dedi.

“Niye zor olsun ki?” dedim, “hiç mi yalan söylemedik?”

“Kendimden başkasına pek söylemem,” dedi, “hele böyle bir konuda.”

“Pişman mısınız?” diye sordum.

“Asla,” dedi.

Gülümsemesi içimdeki sıkıntıyı dağıtmaya yetmişti. Yanımıza gelen garsona aynı anda, “Kahve,” dedik. Güldük yine. Bakışlarını Boğaz’a dikmişti. Birkaç parça bulutun gölgesi Boğaz’ın sularına vurmuş, cam göbeği denizde lacivert lekeler, insanın içini ürperten karanlık dalgalar yaratmıştı. Yüzüne baktım; bu lekelerin ona ne düşündürdüğünü anlarmışım gibi. Kırmızı bir dalga mı yayılmıştı ne yüzüne; bana mı öyle gelmişti? N’olduğunu sordum, kıkırdadı.

“Şimdi biri bizi görse, nasıl açıklarız diye düşündüm de.”

Zor açıklardık doğrusu. Hafta içi, mesai saatinde kahve içen iki kişi. Biri erkek, biri kadın. “İş görüşmesi, deriz,” dedim. Güldü, “Ne kadar yakınız ya iş yerlerimize.” Gerçekten de hiç yakın değildik. Yanıt bulamadım. “Çıkar bunları kafandan, kim görür bizi?” diyebildim ancak.

“Görseler bile, gördüklerine inanamaz, benzettiklerini düşünürler.”

“Seni o sunucuya, beni de türkücüye.”

“İster misin paparazzilere yakalanalım. Kendimiz olmadan. Pazar günü bütün kanallarda sunucuyla türkücünün aşkını anlatsınlar.” Güldüm. Onun yüzü biraz asıldı. “Yazık ya,” dedi, “o türkücü de daha yeni evlendi, karısı pek üzülecek şimdi.”

“Sunucunun kocasıyla da alay edip duracak arkadaşları.”

Aynı anda güneş gözlüklerimizi taktık. Ben türkücüyü, o sunucuyu korumaya almıştık.

Şekersiz içtiğim halde kahve fincanını karıştırıp duruyordum. O bildik, “Eeee sonra” duygusu kaplamaya başlamıştı içimi. Günlerce kaçmayı planlamış, kaçtıktan sonra da boş boş birbirlerine bakmaya başlamış iki mahkûm gibiydik. Ona doğru dürüst bakamıyordum bile. Hele gözlerine. Saatiyle oynuyordu, saatinin kayışıyla... Parmakları ince, uzun ve bakımlıydı. Eline baktığımı anlamıştı; gülümsedi.

“Bak şu kesik izini görüyor musun?” dedi. İşaretparmağında, iç tarafta derince bir kesik izi vardı.

“Eski olmalı,” dedim.

“Çok eski,” dedi, “kardeşime elma soyarken parmağımı da soydumdu.”

İçimde bir yerlerin çekildiğini hissettim. Parmağındaki sızı değildi içimi buruşturan, başka bir şeydi; küçük bir kız çocuğunu ağlarken gördüğümüzde içimizi kaplayan duyguya benzer bir şeydi. Hatta ağlarken değil, ağlamasına çok az kala, onun ağlayacağını anladığımız ilk anda. Dehşet duygusunun kız çocuğunu kaplamadan bizi sıyrıp geçen yeli gibi.

“Ne düşünüyorsun?” dedi. Zordu, o kız çocuğunu, dehşet duygusunu anlatmak.

“Çok güzel bir çocuk olduğunu düşündüm küçük-
ken.”

“Teşekkürler,” dedi önce, sonra küsmüş gibi dudağı-
nı büzüp “Şimdi değil miyim?” diye sordu.

“Ah şu dilim,” dedim, “bir gün derdini doğru dürüst
anlatmayı başarsa...”

“‘Karabiberim’ diye severlerdi beni,” dedi.

Bıcır bıcır konuşan esmer bir kız çocuğu geldi gözü-
mün önüne. İlk tanıştığımız gün, uzun uzun çalıştığı iş-
yerini anlattıktan sonra, “Başınızı ağrıttım, bıdı bıdı ko-
nuştum, özür dilerim,” demişti. Zevkle dinlediğimi söy-
lemiştim, kibarlığıma vermişti; oysa nicedir yeni bir ses
girmeyen kulağıma sözcükleri doldukça yüzüme bir gü-
lümseme yerleşmişti. Bunu söyleyememiştım o gün. Bir
sonraki rastlaşmamızda da... Onu görmek için gösterdi-
ğim bilinçli çaba, olayı rastlaşma olmaktan çıkarıp “taam-
müden buluşma”ya sokardı ya, yine de rastlaşma demeyi
yeğlemiştik. Sorduğum bütün soruları bir önceki görüş-
memizde yanıtlamıştı. İlk kez anlatıyor gibi konuşmuştu
yine de. Bana üçüncü kez oraya gitme cesareti veren de
bu tavrı olmuştu. Üçüncüsünde de aynı soruları sora-
mazdım, bu, onu da, kendimi de “aptal” yerine koymak
olurdu. Geçerken uğramış, hatır sormaya gelmiştim...
Yalan da değildi hani...

Sonra bir gün onun aradığını söyledi sekreter. Şaşır-
mıştım, “Beni aramışsınız,” dedim, “Ah evet,” dedi o tatlı
sesiyle, “yeni programı sormuştunuz ya, bugün yönetim
kurulunda son biçimi kararlaştırıldı programın. Size bil-
direyim, dedim de...”

Program... yönetim kurulu... tek kelime anlamamış-
tım söylediklerinden, ama uzun süredir beklediğim bir
haberi almışım gibi coşkulu çıkmıştı sesim. Aslında, bek-
lediğimi bile bilmediğim bir haberi almıştım; nasıl coş-
mazdım?

“Susmaya mı geldik, yahu?” dedi, efelenen bir tonu vardı sesinin.

“Anlat sen, ben dinlerim.”

“Ağzımdan tek kelime alamazsınız beyim,” dedi.

Güldük. Sahiden de ne konuşacaktık ki... O programa yazıldıktan sonra onun çalıştığı yere haftada iki kez, düzenli olarak gitmeye başlayınca, aynı düzenlilikte de kahve içmeye yanına uğrar olmuştum. Masasının ardında, evraklara boğulmuş, arada yanına gelip bir şey soranlara yanıt yetiştirirken susmazdık, o da, ben de... Sabah yolda gördüğü kediden, akşamki filme; bir gün önce aşığıda kopan gürültüden, hafta sonu ne çok sıkıldığına, neler anlatmazdı? Ben de geri durmazdım, katıldığım programı eleştirir, program eleştirisinden, bu gibi kursların asıl faydasının insanlara ideoloji zerk etmek olduğu tezime geçerdim; ayrılırken de, kafamda, çok konuştuğumdan, onun yine başını ağrıttığımdan başka düşünce olmazdı. “Hoşçakalın, yine beklerim,” derken, sesinde en ufak bir huzursuzluk olmayınca, kendi kendime verdiğim bütün, “Bir daha uğramayacağım,” sözlerini tutmayacağımı hissederdim.

“Acıktın mı?” diye sordum.

“Aslında öğlenleri bir şey yemem, ama Boğaz havası biraz acıktırdı galiba.”

“Balık yiyeceğiz ya, sözüm var.”

Çay bahçesinden çıktık, yürümeye başladık. Gözümüze kestireceğimiz bir balık lokantasına girecektik; bugünü tasarlarken buna karar vermiştik.

“İçkili mi olacak?” diye sormuştu gideceğimiz lokanta.

“Fena olmaz, öğle rakısı...”

“Hiç tavsiye etmem, çenem açılır, bıdı bıdı konuşurum sonra...” dedi. Oysa bıdı bıdı susuyorduk.

“İleride bir lokanta var, camiye çok yakın diye içki

vermezler, ama denizin dibinde.”

“İstersen oraya gidelim,” dedim, sanki içki içmeye çekiniyor gibiydi. Ben de denizin kokusuyla kafayı bulurdum.

Kimse yoktu lokantada. Sevimli bir yerdi, ama garson içeri girdiğimize inanamamıştı sanki. Biz pencere kenarı bir masaya oturana kadar şoku atlatamadı.

“Kapalı mısınız?” dedim.

“Yok beyim,” dedi, “açığız da, usta mangalı yakmadı daha, balık yiyecekseniz beklersiniz.”

“Bekleriz, değil mi?” dedim.

“Tabii, tabii,” dedi gülümseyerek. Soğuk bir şeyler söyledik. Boğaz’ın sularında pırıl pırıl bir şeyler kıpırdanıyordu. Parmağı kesilen kız çocuğu, kesiği falan unutmuş, arsız bir şeyler tasarlıyordu. Gözleri kısıktı gülümserken; bir yandan aklından neler geçtiğini merak ediyor, bir yandan da bunu kestirmenin olanaksız olduğunu düşünüyordum. Garsona dönüp, “Geçenlerde çok güzel bir soda içmiştim burada, ondan var mı?” dedi. Garson güldü, “Var abla,” dedi. O zaman anladım yüzündeki şeytani gülümsemeyi.

“Bu hoş bir sürpriz,” dedim.

“Bugünün her yanı sürpriz,” dedi.

Yeşil soda şişelerimizi tokuşturduk.

Sonra açıldı çenelerimiz. Neler konuştuk, neler. Nicedir anmadığım o kadar çok şeyi anlattım ki ona eski günlerden. Onun hakkında da o kadar çok şey öğrendim ki... Bu arada balıklar mı gecikti, biraz da yanmışlar mıydı, kaç şişe soda geldi gitti, hiçbirini fark etmedim. İnsanın yeni tanıdığı birisine anlatmasının çok zor olacağı şeyleri anlatıp durduk. Ne çok kesilmişti oramız buramız. Kabukları düşmüş, izleri kalmıştı. Konuştukça o izler de siliniyordu. Birisine anlatılmayı bekleyen ne çok şey kalmışmış içimizde. Unuttuk sanırken çürümeye

terk etmişiz onları. Zaman zaman iimize dolan pis koku o çürüklerden geliyormuş da, biz başkalarını suçluyormuşuz.

Kalkmamıza yakın, günün ikinci kahvelerini –yine sade, ama bu kez Türk kahvesi– yudumluyorduk, ilk kahvelerimizi içtiğimiz çay bahçesindeki suskunluk, bir kez daha konuk gelmişti masamıza.

Sessizliği bozan o oldu:

“Hani bir şartla seninle buluşurum demiştim ya,” dedi.

“Ah evet, doğru, bir şartın vardı senin,” dedim. Buluştuktan sonra unutmuştum şartı şurtu. Hay Allah, ayıp olmuştu! “Sormayı unuttum, özür dilerim,” dedim.

“Sorsan da söylemezdim ki...” dedi. Arsız mı arsızdı bu kız çocuğu!

“Bilmediğim bir şartı yerine getirebileceğimi sanmıyorum,” dedim. Kız arsızsa, ocuk da kurnazdı aklınca!

“Getirirsin, getirirsin,” dedi ve gözünü Boğaz’ın sularına dikip şartını açıkladı:

“Lütfen beni bir daha aramayın, olur mu?”

“HAH!”

Bütün şehir uyanmıyor, ayılıyor; öylesine sert bir sıcak, yataklarımızdan dürterek kaldırıyor hepimizi. Güneş biz uyandıktan, ortalık ısıdıktan çok sonra görünüyor; ondan önce renksiz bir duman, suya dönüşmesine az kalmış bir bulutun içerisinde güne hazırlanıyor insanlar. Bir şeyler yenmiyor, belki iki yudum çay içiliyor ancak. Soğutuculu evlerde uyananları –evet, onlar ayılmıyor, uyanıyorlar– kapılarının dışında bekliyor sıcak. Biz uyku sandığımız baygınlıklarımız sırasında, saç dipleri-mizdeki terle yastıklarımızı ıslatırken iyi kötü alışmış oluyoruz sığağa; soğutuculu evlerinden dışarı adım atanlar soğutuculu arabalarına varana dek dayak yemişe dönüyorlar. Her sabah önceki günden daha sıcak geliyor insanlara. “Son yirmi yılın en sıcak günü,” diye başlıyoruz konuşmaya.

Bir de ünlem herkesin dilinde: “Hah!” Umut dolu bir ses bu. “Hah! Burası esiyor galiba,” ya da “Hah! Serinlik çıkacak sanki...” Ev içlerinde bir sandalye ya da kol-tuk sürekli yer değiştiriyor. Çoğu kez ya iki pencerenin ya da sokak kapısıyla onu cepheden gören pencerenin arasında bir yerde, ter içinde yemek pişiren kadınların, “Hah! Burası iyi,” demelerini bekliyor. Adamlar dükkân-ların önünde çoktan buldular “Hah!” dedikleri yeri. Ger-

çi az sonra o nokta da sıcak gelecek, yeni bir koordinat aramaya başlayacaklar arkalarını tabureden ayırmadan.

Benim gibi oturdukları sandalyeyi masalarından uzaklaştırması olanaksız olanlar odadaki vantilatörden medet umuyorlar. Hızla dönen pervanelerin serinletmeden iteklediği hava yüzümüze vurdukça "Hah!" deyiveriyoruz. Öğlene doğru güneş yeniden o renksiz buluta bırakıyor şehri yakma görevini. Bütün şehir o yapışkan bulutun içerisinde terliyor. Bilmem, bir şey yapanlar var mı öğleden sonraları. Ben iki cümleyi bir araya getiremiyorum makinenin başında, neyse ki bana "Şunu şunu yaz," diyenin de kızacak hali olmuyor. Dükkânlarda, atölyelerde kafalar düşüveriyor olmalı göğse doğru. Korkusuzca kestiriyordur esnaf; bu saatte ne bir şey satın almaya ne de bir şey çalmaya giren olur dükkânlara. Çıraklar en ağır hareketlerle iş yapıyor olmalılar, saatler sürüyordur bir şeyi silmek ya da bir aleti bırakıldığı yerden kaldırmak; şanslı olanlar ustaların uyukladığını görünce sırtlarını güneş görmeyen bir duvara verip sigara yakıyordur.

Bütün şehrin üzerine çöken ağırlık, gün akşama, şehri saran renksiz bulut turuncuya dönerken bir parça hafifliyor. Bir şey satılıyor, bir şeyler onarılıyor, iki cümle bir araya getirilip altı imzalanıyorsa, bu saatlerde oluyor. Sonra gölgeler uzamaya başlıyor iyiden iyiye, her yan turuncuya kesiyor. Gün boyu nefes aldırmayan o yapışkan sıcak, her şeyi, düşünme ve hissetme yeteneğimi bile elimden aldı sanırken, gölgelerin uzadığı saatlerde bütün yüzler güzel görünmeye başlıyor. Sert çizgiler yumuşamasa da, turuncu ışığın altında farklı bir derinlik kazanıyor; sabahları şiş içinde görünen yüzlerde bile bir sevimlilik... Hele kadınlar, saçlarını o tuhaf sarı renge boyatanlar bile güzelleşiyor ya da bana öyle geliyor. Bir zamanlar tatil anlamına, arsızlık, ziv ziv sokaklarda dolaşma anla-

mına gelen yaz günleri, bir tek gölgelerin uzadığı bu saatlerde anlamlı. Ne anlama geldiğini tam olarak bilmesem de... İşte o saatlerde işten çıkmış, tupturuncu sokaklarda gölgemi önüme düşürmüş yürüyor oluyorum. En ufak bir serinlik olmuyor; işten çıkmış olmak dışında “Hah!” dedirtecek bir şey yok. Hatta caddelerde soluk alacak bir parça hava kalmamış oluyor. Dükkanlardaki soğutucular içerisini serinletirken dışarıya alev rüzgârları püskürtüyorlar; az önce “bundan da sıcak bir hava olmaz,” derken ensemde doğru bir yalım geçiyor. Yine de çok fazla homurdanmıyorum. Benim ‘Hah!’ dediğim bir yer daha var, her akşamüstü oraya gidiyorum.

Geçenlerde fark ettim; yeni yapılan yüksek mi yüksek aynalı iki binanın arasına seyyar bir çay ocağı atmışlar. Sabahtı, işe geç kalmıştım, kestirme olur diye o iki binanın arasından geçiyordum. Bir yandan kaç katlı olduklarını sayarken, bir yandan da toz içerisindeki iki üç katlı binaların arasına bu parıltılı iş merkezini kimin, ne demeye yaptığını düşünüyordum; ayağım bir şeye takıldı. Hasır bir tabureydi. Yolun ortasına sabah sabah kim atmış bu tabureyi diye bakınırken fark ettim çay ocağını, hasır tabureleri, taburelerden birkaçında oturan adamları. O gün akşamüstü gelip oturdum ilk kez, o günden beri neredeyse her akşamüstü ordayım. Hasır tabureye çöker çökmez, “Hah!” diyorum, “işte burası esiyor.” Gerçekten de o uzun binalar çay ocağının olduğu yeri boğaza çevirmiş, hafif bir esinti var sürekli. “Bu binalar da bir işe yarıyormuş,” diyorum her seferinde. Manzarası sağ ve sol tarafta bina, önde de arabaların aktığı cadde olan bu çay ocağında saatlerce oturuyorum. Çaycı artık şekersiz getiriyor çayımı, “Hoş geldin Ağbi,” diyor. Bir de kebabçı tezgâhı kurulmaya başladı bir süre sonra. Sıcak mı, yoksa sıkıntıyı mı, bilmem, acı ve et yiyerek öldürmeyi pek seviyor hemşehrilerim. Sabahın renksiz, akşamüstünün

turuncu bulutu kahverengine dönerken doluşmaya başlıyorlar kebabçılara; bizim seyyar tezgâha da...

Ne çaycı Remzi Usta, ne de adını bilmediğim kebabçı, tezgâhlarını buraya kurmayı akıl ettiklerinde ince ince pazarlama tekniklerini, şehrin bu noktasından gün içerisinde geçen insan sayısını düşünmüşler. Onlar için on üç ve on dört katlı –kaçar mı, ilk akşamüstü saydım ikisini de– iki binanın yarattığı boğaz da önemli değilmiş. Geçenlerde Remzi Usta anlattı; sağdaki binanın kapıcısı köylüsüymüş, o akıl etmiş. Ortaklarmış zaten. Tezgâhı falan hep Remzi Usta almış. Ne zaman gelsem tezgâhın başında da Remzi Usta var, daha amca oğlunu görmedim bile.

“Bu nasıl ortaklık?” diyecek oldum geçende.

“Aman Bey,” dedi, “Allah başımdan eksik etmesin emmoğlunu. O olmasa beni burda kor mu sanıyorsun binanın yöneticisi?”

“Kebabçı da mı sizin köyden?”

“Yok. Onu tanımayız bile. Bir gün yanında iki oğlanla sürükleyip getirdiler tezgâhı. Emmoğlu çok kızdı ilkin. Sonra düşündük, kebabın hararetini çaydan iyi ne alır, dedik...”

Akşamları daha bir durulmaz oluyor ev içleri; duvarlar gün boyu depoladıkları sıcağı akşamları salıyor içeri, çok lazım olmuş gibi. “Hah!” diyecek hiçbir köşe kalmıyor; balkonlar ve damlar da farklı değil. Sokaklar daha kalabalık. Kadınlar fazla uzaklaşmıyor, evlerin önünde laflıyorlar, adamlarsa kahvelere, meyhanelere kaçıyor. Bu mevsim oralar da sokağa taşıyor; sokak sokaklığını akşamları yaşıyor.

Akşamları kebabçı da, çay ocağı da bir hayli doluyor; bana da iyi geliyor kalabalık, yatma saatine kadar kaldığım oluyor orda. Remzi Usta’nın çay ocağını keşfedene kadar işten çıktıktan sonra ne yapacağımı bilemi-

yordum. Sevgilimle yaz başında ayrılmıştık. Nedensiz, birdenbire... Belki de gelmekte olan sıcaktan ürkmüştük; tenin ikinci bir tenin ısısına dayanamayacağını sezmiştik. Bir insan hiçbir şey yapmazsa sorun yoktur da, iki insan bir şey yapmazsa sorun çıkar; bunu öğrenmiştik önceki yazlarda. Belki de, "Hah!" demez olmuştuk birbirimizi gördüğümüzde. İnsanın hiçbir şey yapmadan yorulduğu günlerde dinlenmesi daha zor oluyordu. Çay ocağında geçirdiğim saatler dinlendirmeye başlamıştı beni. Bu dinlenmişliğin etkisiyle olmalı, ayrıldığım sevgilimi, onunla birlikte terlemeyi özlemeye başladım; ellerimin dokunduğu yere yapışıp kalışını, sıcağı onun sıcaklığıyla öldürmeyi, serin kalmış kuytu bir nokta aramayı bedeninde...

O da sıcağı öldürememiş, bir başkasına bakıp "Hah!" diyememiş olmalı, arayıp görüşmeyi önerdiğimde kabul etti. Gölgelelerin uzadığı saatlerde buluştuk. Güneş yanığı tenine turuncu ışık vurdukça, "Hah!" diyordum. Can atıyordum, o esmer ve turuncu yanağa dokunmak için. Bunu sokak ortasında yapamayacağım için eve gitmeyi önerdim.

"Sıcaktır," dedi nazlı bir sesle. Ben de onu Remzi Usta'nın çay ocağına götürdüm; şehirde serin olduğunu bildiğim tek noktaya.

"Hah!" dedim, hasır tabureye çökerken, "burası serin işte."

"Hah!" demeyip "Hı!" dediğinde anlamalıydım bu işin olmayacağını, kırılmış şeylerin bu sıcakta bile kaynamayacağını.

Biraz konuştuk, çokça sustuk. Tatil projelerinden söz etti. Gitmeyi düşündüğü yerlerin de sıcak olacağını söyledim. Hevesini kırmıştım, istemedim. Oysa aklımda ona, birlikte tatile çıkmayı önermek vardı. Arada terden alnına yapışan saçlarını düzeltiyordu eliyle. Kaşlarının

arasında, saç diplerinde ter damlaları turuncu bir ışıkla parlıyor; deniz kenarında olmak, sarhoş olmak, birlikte denize girmek arzusu doluyordu içime. Hiçbiri olmazsa o ter damlalarını elimle silmek....

Havanın kararmasına yakın, şehrin her yanı gibi onun turuncu ışıkla parıldayan yüzü de çok kısa bir süre kırmızıya kesti; o an şehrin en serin noktaları bile havasız kaldı ya da ben öyle sandım.

“Bana gidelim, bir şeyler yeriz,” dedim bir cesaret.

“İşim var,” dedi.

Şehirdeki son hava parçası da buharlaştı. Yüzü turuncu da değildi artık...

“İyi,” diyebildim, “kalkalım o zaman, geç kalma.”

Onu otobüs durağına bıraktıktan sonra Remzi Usta'nın yanına dönmedim. Sokağa taşmış meyhanelerden birisine gittim, karşı masada oturan yaşlı ayyaş, “Bu sıcakta bu kadar içilir mi evlat?” dedirtecek kadar içtim. Oysa içtiğim rakıyı ter olarak atıyordum. Dışarıdaki sıcak yetmez gibi, bir de içerilerden bir yerden yükselip yüzüme vuran bir sıcak vardı. Herkes sıcaktan terliyordu, ben onun turuncu ışık altındaki yüzünü, o ter damlalarını anımsayıp utançtan terliyordum... İyi de oluyordu; bedenim rakının yanında ona duyduğum özlemi de tere dönüştürüp atıyordu. Sırtımdaki gömleği çıkarttığımda bir şeyim kalmayacaktı, hastalıktan kalkar gibi...

Eve dönerken Remzi Usta'nın tezgâhının orada yanıp sönen mavi ışıkları fark edince, “Emmoğlunun forsu buraya kadarmış, sonunda yönetici atıyor olmalı bizimkileri,” dedim.

Polisler fazla yaklaşmama izin vermeyince yanıldığımı anladım. Ne olup bittiğini gecenin bir vakti orada bekleyenlerden öğrendim. Kebapçı, Remzi Usta'nın amcaoglunu şişlemiş.

“Sıcaktan delirdi millet,” diyorlardı.

“Sıcaktan önce delirdik,” dedim. Duymazdan geldiler; sarhoşluğuma verdiler. Sıcığın beyni nasıl sulandırdığından konuşmayı sürdürdüler. Öyle bilsinler, dedim. Gazeteler de sonraki günler, “Sıcak cinneti” diye attılar manşeti.

Remzi Usta’yı da bir daha görmedim; alıp gitmiş olmalıydı tezgâhını. Parıltılı binaların arasındaki boğazın değerini keşfeden yeni birileri yok şimdilik. Ben de, eve kaçıyorum gölgelerin uzadığı saatlerde. Hava da giderek erken kararıyor zaten; bir aya kalmaz sonbahar da gelir, bütün şehir “Hah!” demeye başlarız akşamüstleri.

AREFE GÜNÜ

Kızkardeşimi almaya otogara giderken babamla hiç konuşmadık. Belki arabanın radyosundan gelen müzik, belki ikimizin de yıllardır bu sahil kasabasını bu kadar erken saatlerde görmemiş olmamızdı suskunluğumuzun nedeni. Geç yatıp geç kalkmak âdettendir yazlıkçılarda. Annem bile geç kalkar... Birkaç sabah hatırlıyordum erken kalktığımızı. Bunların çoğu pazar akşamı yerine pazartesi sabahı dönmeyi yeğlediğimiz sabahlardı. O zaman da ailecek susardık arabada; babam, annem, kızkardeşim Jale ve ben. Jale'yle ben daha uyanmamış olurduk. Babamızın vazgeçilmez tutkusu "Yurttan Sesler Korosu" nun mırıltıları eşliğinde, onun bacakları benim dizimde, benim başım onun omzunda uyuklardık yol boyu. Bir de ilk gençliğin işkembecide biten gecelerinin sabahında bu saatte uyanık olurduk.

Otogara vardığımızda Jale'nin otobüsü gelmemişti. Dışarı çıkıp bir sigara yaktım. Babam radyoda daha güzel bir müzik aramayı sürdürüyordu. Sigaram bittikten sonra, otogardaki bayiden gazete almaya giderken babama, hangi gazeteleri istediğini sordum ve ekledim:

"Bu sefer ne kuponu?"

"Mutfak robotu," dedi. Alaycı bir sesle, "İyi fikir," dedim, "alacağınız kilolar var daha." Yüzü asıldı babamın.

Yaptığım şakadan utanmıştım. “Boş ver,” deyip sırtına vurdum babamın. Gülümsediğini görünce, “Rakı içen öldü de su içen ölmedi mi?” dedim.

“Farkı kalmadı gazetelerin,” dedi. Savunma yapmasından rahatsız olmuşum. “Haklısın,” dedim, “verdikleri şeylerden başka fark yok.”

“Bu kız da böyle zamansız gelmeyi sever,” dedi. Nedenise içim sıkıldı bu cümleyle. “Yapma baba,” demek istedim. “Konuşmaya zorlama kendini. Zorladığında da, n’olur annemin cümlelerini seçme. Yarınki maçtan ya da çalan şarkının makamından söz et...” Diyemedim, diye-medim.

O sıra Jale’nin otobüsünün otogara girdiği anons edildi hoparlörlerden.

Yazlığa vardığımızda gün ışıdı artık. Jale önce anneme, sonra karıma uzun uzun sarıldı, peşinden de yeğenini sordu. Ayşe uyuduğunu söyleyince koşarak içeri girdi. “Uyandırayım ufaklığı,” diyordu, annemin, “Bırak uyusun zavalcılık,” dediğini duymadı. Ben duydum.

“Sen bırakır mıydın bizi?” dedim. Annemin sırtı dönmüktü, ama bakışlarındaki kızgınlığı gördüm. Hangimize kızmıştı bu kez. Ayşe bakışlarıyla, “Yapma böyle şeyler,” diyordu.

Oğlumuz Ulaş’ın bütün muhabbetlerin göbeğinde olduğu bir kahvaltıdan sonra Jale, Ulaş ve ben yüzmeye gittik. Annemler sonra gelecekti. Onları bekleyebilirdik, ama Jale’yle yalnız konuşmak istiyordum, oğlanın ısrarını bahane edip kaçtık.

Sahile inerken Jale belime sarıldı. Saçlarından öperken çocukken onun saçlarını ne çok çektiğimi, onun ne çok ağladığını düşünüp üzüldüm.

“Nasıl gidiyor?” diye sordu.

“İyi,” dedim, “sen nasılsın?” Gülümseyerek, “İyi,” dedi o da.

“Borçların ne oldu?” diye sordum. Son konuşmalarımızın birinde borçlandığını ve bunun canını sıkıldığını söylemişti. Yalnız kalmaktaki amacım bunu konuşmaktı ve bu gibi sorular kafamdayken beklemeyi hiç sevmem.

“Siktir et şimdi onları,” dedi. Ulaş’ın bu söz üzerine kıkırdadığını duyunca, kafasına hafifçe bir tokat vurup, “Sen bunları duymayacaksın, demedim mi?” dedi. Daha beter kıkırdadı Ulaş.

Biz bir yandan Ulaş’a yüzmeyi öğretir, bir yandan banka kredilerinden konuşurken annemler geldi. Babam özenle güneşliği kurdu. Annem yanımıza gelip dikkatli olmamızı söyledikten sonra biraz ileride güneşlenen komşularımızın yanına gitti. Çoğu aynı zamanda akrabamızdı komşularımızın, akraba olmayanlarla da geçen yıllar içerisinde akraba gibi olmuştuk. Ulaş’ı annesi ve halasına bırakıp denizden çıktım, babamın yanına uzandım.

“Özlemişim burayı,” dedim. Bu yaz denize ilk girişiimdi. Dün akşamüzeri gelmiştik, ama akşam karanlığında denize girmek için kimseyi ikna edememiştim. Artık akşama Jale’yle girerdik denize. Suyun karanlığından korka korka açılırdık eskiden. Annemin haberi olsa çıldırırdı sanırım.

“Kardeşini iyi gördüm,” dedi babam.

“Eh,” dedim, “aile ortamı herkese iyi gelir.”

“Konuştunuz mu?”

“Neyi?”

“Nasılmış işleri?” Babama bir daha kızdım o an.

“Kendin sorsana!” dedim.

“Annen haklı, seninle konuşulmuyor,” dedi. Uzanmamış olmak, babamın yüzünü görmek istedim. Sesi duygusuz, “Deniz bugün dalgalı,” der gibiydi. Ne hissettiğini ancak gözlerinden anlayabilirdim, kızgınlık, kırgınlık...

Annemin sesi duyuldu o sıra. İlk gün güneşte fazla kalmamak gerektiğini söylüyordu. Yanıt, tahmin ettiğim gibi Jale'den geldi. "Yahu, daha yeni geldik," diyordu. Annem, eve gitmeyi önermediğini, biraz gölgede dinlenmelerinin iyi olacağını, en azından Ulaş'ın denizden çıkması gerektiği söylüyordu. Sigaramı kuma gömüp kalktım. Kızgın kumlarda ayağım yanmasın diye koşarken, az sonra annemin o eski hikâyeyi bir kez daha anlatacağını düşündüm. Bir tanıdıkları, bamyayı çok sevdiğini, ama annesi "Yesene oğlum," dediğinde ağzına koyamadığını söylemiş bir keresinde. Her ailenin bir kıssası vardır, bizimki de buydu. Bıkmadan usanmadan anlatılırdı.

Ne yalan söyleyeyim öğle yemeği güzeldi. Annem fırında biftek yapmış, patates kızartmıştı. Ayşe'yle Jale kocaman bir kap dolusu çoban salata yapmışlardı, bol zeytinyağlı, bol limonlu. Biralar da buz gibiydi. Denizde yorulmuş, acıkmıştık, yemeklere saldırdık. Jale'yle ben biralara da saldırmıştık; peş peşe açıyorduk kutuları. Eminim, o da benim gibi kaçınıcı kutudan sonra bizimkilerin, "Çok içmiyor musunuz?" diye soracaklarını düşünüyordu.

Yemekte aileden, çekirdek ailemizden biraz daha büyük olan aileden konuştuk. En büyük kuzenimiz Cemil Ağbi'lerin bir çocukları daha olacaktı, Süheylâ'ya kocası dükkân açıyormuş, butik olarak işletecektmiş, Emin Dayı'nın rahatsızlığı azmış, oğulları Tufan ısrarla onu yurtdışına göndermek istiyormuş, ama Emin Dayı yük olmak istemiyormuş, yük mü olurmuş hiç, çocuklarını okuturken hiç yük olarak görmemiş ki Emin Dayı, falan filan...

Jale'yle ikimiz bizimkiler ne deseler takılıyorduk. Kızkardeşimin şen kahkahalarını özlediğimi düşünüp seviniyordum. Belki de telefondaki sesi bu yüzden içimi acıtmıştı, onun artık böyle kahkahalar atamayacağını

düşünmüştüm. Ayşe, zavallım, bizim gibi gülmek istiyor, ama gelin olmanın gereği bastırıyordu gülüşünü, hatta bize kaş göz yapıyor, ileri gitmememiz için bakışlarıyla uyarıyordu.

Kızlar, yemekten sonra bulaşığa giriştiler. Annem şezlonga uzandığında, dünden beri ilk kez yüzünün ışıdığını gördüm. O an, yaşadığım şehirden bizimkilerin yanına dönmeyi, ikisine de hiç iş yaptırmamayı istedim. Sonra bu saçma geldi bana. Ölene dek şezlonga mı uzanacaklardı?

Kalkıp yanına vardım annemin. Tombul yanaklarını sıkıp, "Kızla gelin çalışsın, kraliçemiz keyif yapsın," dedim. Yüzü asıldı. "Git başımdan," dedi, "içki kokuyorsun." Beni yine yanlış anlamıştı. Ne yapacağım, bir bira daha açtım bu bozgunu atlatabilmek için.

Hepimiz uyuduk sonra. Yapacak daha iyi bir şey yoktu. Dışarısı deli gibi sıcaktı ve evimizde az da olsa esinti vardı. Ulaş halasının yanına uzanmıştı salonda. Annem şezlongda uyuya kalmış, babam, elinde radyosu ve gazeteleriyle odasına çekilmişti. Çocukken Jale'yle benim yattığımız odadaki yatakları bitiştirip bize yer hazırlamıştı annem. Yan yana uzandık Ayşe'yle. Ayşe anne-me kötü davrandığımı söyledi. Bu kızın bu halleri öldürecekti beni. Sanki dün gece o hiç yokmuş gibi davranan annem değildi. İnsan bir hal hatır sormaz mı? Bizim çilekeş, şimdi de tutmuş onlara iyi davran diyordu. Tabii ki içimden geçenleri karıma söylemedim. İhtiyim zamanlar yüzüme yayıldığını söylediği çapkın gülümsemeyle kollarından tutup, "İstersen sana kötü davranayım?" dedim. Sabahtan beri bastırıldığı kahkahasını bir kez daha bastırarak, "Duyacaklar?" dedi. Hepsi uyumuştı, hiçbirisi bir şey duymazdı bence, duymadılar da...

Akşamüstleri de güzeldir bizim yazlıkta. Tabii yalnız olursak. Beş çayına Emin Dayımlar geldiler. Kötü gö-

rünmüyordu doğrusu. Biraz onun sağlığından konuştuk. Yengem Jale'ye Tufan Ağbi'yi görüp görmediğini sordu. Jale, birkaç kez aradığını, ama Tufan'ın onu hiç aramadığını söyleyince, annem kızdı. "O senin büyüğün," dedi, "senin araman lâzım. Hem onun çevresi geniştir, senin işin için de faydası olur, unutma." Jale, her zamanki gibi -ağbisine mi çekmiş nedir?- çenesini tutamayarak, "Bunu yalnızca benim mi unutmamam gerekiyor?" diye sordu. Annem, o pek bildiğimiz, ama alışamadığımız hoşnutsuz yüz ifadesiyle yengeme döndü, sözü değiştirecek bir şeyler anlatmaya başladı. Jale, anneminkinden farksız bir yüzle bana bakıyordu. Güneş batarken denize girmeyi önerdim, biraz çözüldü yüzündeki ifade.

Emin Dayı, yazlığın bulunduğu sitenin sorunlarından söz etmeye başladı. Yeni belediye site ile denizin arasından yol geçirecekmiş, bundan konuşuldu bir süre. Jale, domuz olmuş susuyordu. Oysa mesleği gereği bu gibi meselelerden o anlardı. Ne annemler ne dayımlar ona bir şey soruyorlardı. Kendilerince çözüm yolları öneriyorlardı birbirlerine. Ağbılık yapmanın zamanı gelmişti, zaten doğduğundan beri doğru dürüst ağbılık yapamamıştım kıza.

"Kalk kız," dedim, "güneş battı batacak, bi çimip gelelim." Jale, Ayşe'ye de önerdi. Ayşe gelmek istemedi. Bahçede arkadaşlarıyla oynayan Ulaş'a görünmeden denize doğru yürümeye başladık.

"Ağbi," dedi Jale, "bizimkiler benim hangi okulu bitirdiğimi biliyorlar mı, sence?"

"Haklısın, ama takma kafana."

Denizde iyice açıldık. Yorulunca sırtüstü uzandık. suda. Jale, annemin formda olduğunu söyledi. Ben de, babamı yabana atmaması gerektiğini, radyoyu az hışırdatmadığını hatırlattım. Sevgilisini sordum sonra. "Ayrıldık," dedi. İyi göründüğünü söyledim, güldü, kendisi için

birlikte olmanın şaşırtıcı olduğunu, ayrılıklara daha alışkın olduğunu anlattı. Kardeşimin gerçek bir bahtsız olduğunu düşündüm. Şöyle adam gibi bir sevgilisi olmamıştı.

“Bu seferki uzun süreceğe benziyordu.”

“Aman ağbi,” dedi, “erkekleri bilmez misin? Bu da bir zaman sonra yavşadı. Yok etek boyu, yok dün akşam kimleydin... Sanki nikâhına alacak!”

“Alırdı belki.”

“Aman, Allah korusun.”

“Evde kalacaksın bu gidişle.”

“Sonra ne derler arkamdan, değil mi?”

Güldük. Kıyıdan işitilmiş olmalıydı Jale’nin kahkahası.

“Hatırlıyor musun?” diye sordum.

“Neyi?”

“Hani ilk kez bir çocukla öpüşmüştün yan sitenin inşaatında, sonra gelip hamile kalır mıyım, diye sormuş-tun...”

Bunu her hatırlattığımda çok kızardı. Yine kızdı ve kafamı suya sokmaya çalıştı.

Eve dönünce babamla balkonda mangalı yaktık, rakıya başladık. Bu kez annem de içti. Her zamanki gibi susuz. Yüz hatları gevşedi sanki. Babamın ısrarıyla birkaç da şarkı söyledi hatta. “Biz doğmadan ne âlemler yapardınız kim bilir,” dedim, ikisi de kızardılar gibi geldi bana. Hem hoşuma gitti hem üzüldüm. Belki de onların hayatının ritmini bozmuştum doğarak, peşimden Jale... Çok sorun olmamıştık aslında. Fena değildi öğrenciliklerimiz. Ne benim okuldaki üç beş kavgamı ne Jale’nin sevgililerini duymuşlardı. İkimiz de üniversiteyi kazanmıştık. Sonra? Nerede kopmuştu ipler?

Annem Jale’nin şarkısına başlamıştı. Jale de ona eşlik ediyordu. Ortaokulda korodaydı, bir konserde solo

olarak okumuştı bu şarkıyı: *Nihânsın dîdeden ey mest-i nâzım.*

Şarkı bitince sessizlik çöktü balkona. Sivrisinekler bile vızıldamıyordu. Hepimiz geçmişe dönmüştük.

Niye sürmez bu sessizlikler? Niye birisi oyunu bozar? Neyse ki yarın bayramın ilk günü. Küsler barışır. Unutmasa da, unutmuş gibi yapar insanlar, bir gece önce de kopsa fırtına. Biri ağlamış, öteki zilzurna sarhoş, bağırıp çağırmış da olsa...

Bu kitaptaki hikâyelerden, “Ağbim” ve “Herkes Kadar” *Adam-Öykü*’de; “Arif’in Firması” *Diyogen*’de yayımlanmıştır.

Herkes Kadar'daki öyküler gücünü yalınlığından alıyor. Yüksek sesle konuşmuyor kahramanlar; dışarıdaki dünyadan kaçmak için değil, kendi içdünyalarına bakarak yaşananı daha derinden anlamak, kavramak için yapıyorlar bunu. Behçet Çelik, öykülerinin dilini de, kahramanlarını da okurun düş gücünün akışına bırakıyor. Böylece her kuşakta yeniden okunacak, değerlendirilecek metinler çıkıyor ortaya.

"Behçet Çelik'in öykü başlangıçları tatminsizlik duygusu yaratmıyor, çünkü devamın da kendi atılımları, kendi ustalıkları var onda. Maupassant'da, Çehov'da ve özellikle onun Amerikalı uzantısı sayılan Raymond Carver'da olduğu gibi, eksilteler de enerji veriyor Çelik'in öykülerine, sezdirilmiş ama söylenmeden bırakılmış şeyler."

Orhan Koçak, *Virgöl*, Mayıs 2002

"Bütün öykülerde hâkim olan 'ben' merkezli anlatım nedeni ile kitapta bir bütünsellik havası ortaya çıksa da, her hikâyede farklı farklı kişilere odaklanıyor yazar, ama bütün bu farklı hikâye kahramanları, hayatta artık bir hikâyesi kalmayan insanlar olarak aynılaşıyorlar. Onların hikâyeleri geçmişte, hayatı coşku ve umut dolu yaşadıkları o gençlik günlerinde (...) başlamış ve bitmiş... Çelik, ağdalı bir geçmiş güzellemesine kaçmadan, iş hayatını, insan ilişkilerini ve bizzat varoluş biçimlerini sorguluyor, bundan böyle yaşanılacak şiirsel bir hikâyenin imkânsızlığını hissettiriyor okuyucuya."

A. Ömer Türkeş, *Radikal Kitap*, 29 Mart 2002

9,50 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-1257-9

9 789750 712579